

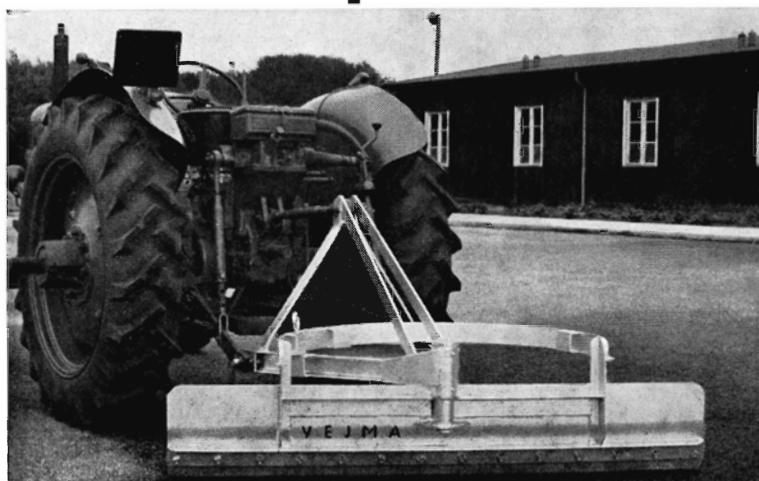
SKOVEN

Månedsskrift
udgivet af
Dansk Skovforening
Februar 1974

2

VEJMA planerblad

6 arbejdsstillinger

VEJMA

Vejen Maskinfabrik A/S . Tlf. (05) 36 07 77

**Alle arter
skovplanter**

i prima kvalitet

Forlang venligst tilbud!

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Geisler-Nielsens Planteskole I/S
8723 Løsning - Telf. 05 - 65 12 11

Paludans Planteskole A/S

Klarskov — 4760 Vordingborg
Telefon (03) 78 20 09

Skovplanter, Læ-, Hæk- og
Hegnplanter

Tilsluttet Herkomstkontrollen med
skovfrø og -planter

Vallø Stifts Savværk

Oparbejdning af BØG

Råtræindkøb, tlf. (03) 66 74 13

SKOVKONSULENTEN

Skovtilsyn
Skovadministration
Planlægning
Vurdering
Driftsanalyser

Skovrider E. Tolstrup
Hedegrønsen 38, 2600 Glostrup
Tlf. (01) 96 10 69

Kævler af
ASK,
BØG og
EG
købes

A/S Kolds Savværk

Grundlagt 1888
Kerteminde. Telefon (09) 32 15 15

NÅLETRÆ

til bygningstømmer og master købes.

St. Hjøllund Savværk og Imprægneringsanstalt

Hjøllund . 7362 Hampen - Telefon (06) 86 91 00

RÆVESKIND

Vi afholder auktion over røde ræveskind samt andre vildtskind i december, januar, marts og april.

Sidste indlevering til martsauktionen d. 26. februar.

Sidste indlevering til majauktionen d. 20. april.

De store priser fra 200-300 kr. for ræveskind forventes at fortsætte.

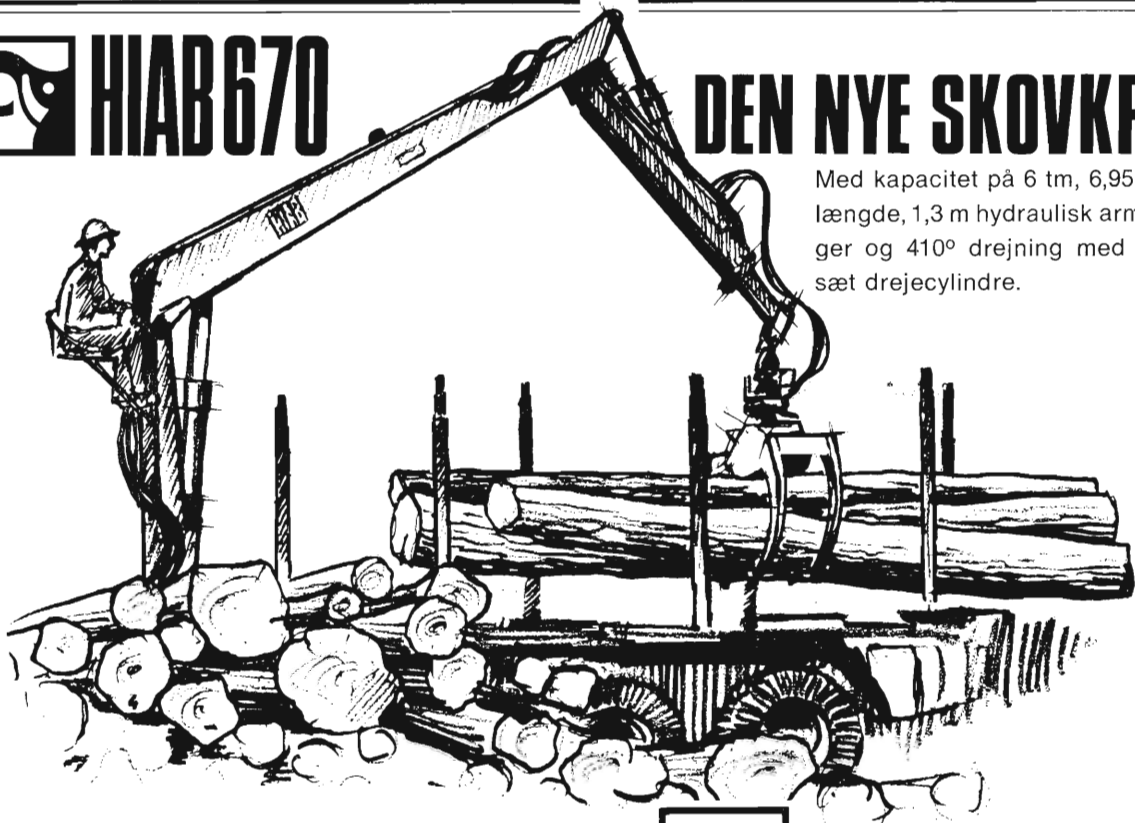
IFA-PELS

Ejby Industrivej 28
2600 Glostrup
Telefon (01) 96 48 22

HIAB 670

DEN NYE SKOVKRAN

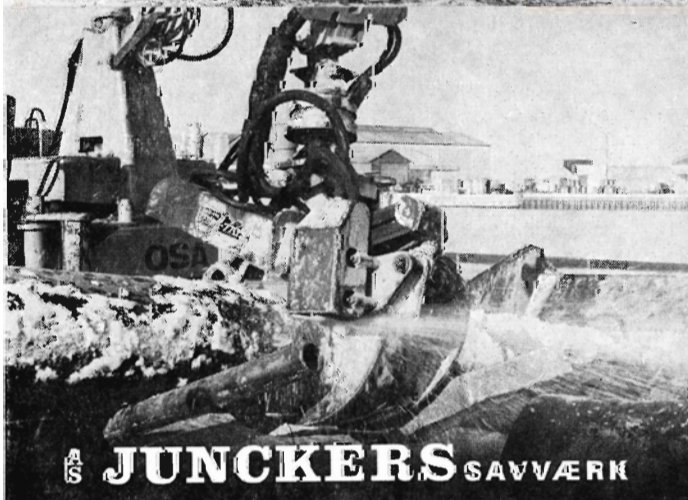
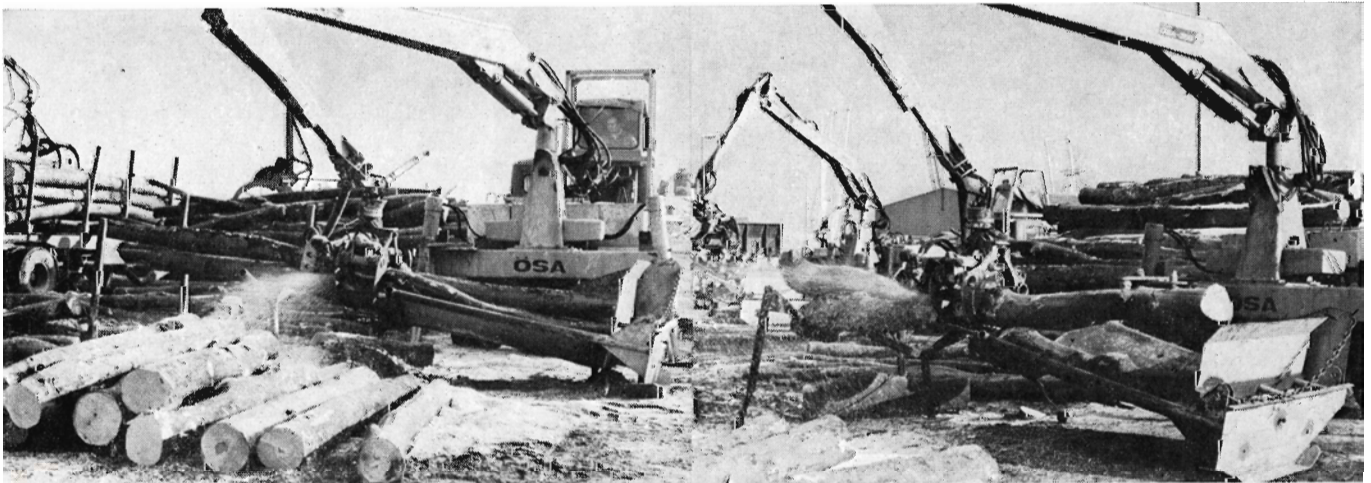
Med kapacitet på 6 tm, 6,95 m arm-længde, 1,3 m hydraulisk armforlænger og 410° drejning med dobbelt sæt drejecylindre.

HIAB 670 er en hel ny konstruktion, hvor alle erfaringer fra verdens største kranfabrik er taget i betragtning. Et nyt kvalitetsprodukt om hvilket vore forhandlere gerne står til tjeneste med alle oplysninger.

HIAB-FOCOA/s

Bakkegårdsvej 308-310, 3050 Humlebæk Telefon (03) 19 24 24

JUNCKERS SAVVÆRK

Afkortning af kævler med OSA gripsåg

Vandprøven bekræfter, hvad diagrammet viser...

Den nye Homelite 350 SL Automatic ryster så lidt, at De kan placere et glas vand på den mens den arbejder (hvis De har lyst til det). Men den har andre fordele end at vibrationerne er lave. De tekniske data er meget fine:

Slagvolum:	58 cm ³
Motorhastighed ved max. effekt:	8000 omdr./min.
Kædehjul:	7- eller 8-tands
Brændstoftank:	0,7 liter
Kædeolie tank:	0,3 liter
Kædesmøringssystem:	automatisk/justerbar
Tændingssystem:	kondensator afladning
Kædetype:	³ / ₈ " deling
Kædehastighed:	20 m/sek.
Sværdstr.:	14", 16" og 20"
Vægt (tom) med 14" kæde/sværd:	7 kg.

Færdig med skadende vibrationer..

Rystelser fra kædesave trætter og skader. Men skovarbejdernes problem gennem mange år er nu løst af Homelite.

Den nye kædesav til professionelle. »Homelite 350 SL Automatic« har, markedets laveste vibrationer i det bærende håndtag.

En officiel test i stor-skovlandet Sverige foretaget af Statens Maskinprovingar i Uppsala viser, at Homelite 350 SL er placeret lavest af 11 gennemprøvede maskiner hvad angår rystelser i det forreste håndtag – det bærende håndtag.

Det viser A diagrammet nederst i annoncen.

B diagrammet er resultaterne af en støj-test, der er foretaget på State Test Station, Vakkola (Finland).

Her fremtræder Homelite 350 SL automatic som en af de mindst støjforurenende kædesave.

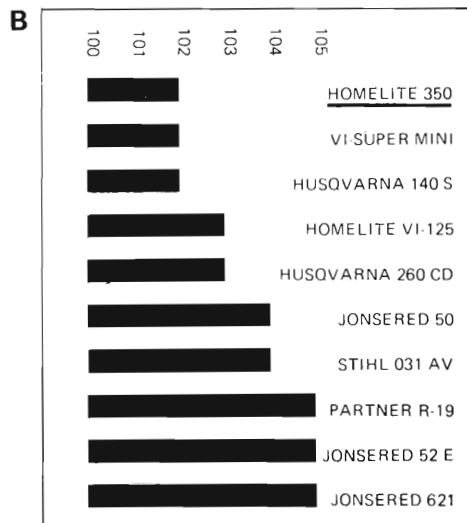
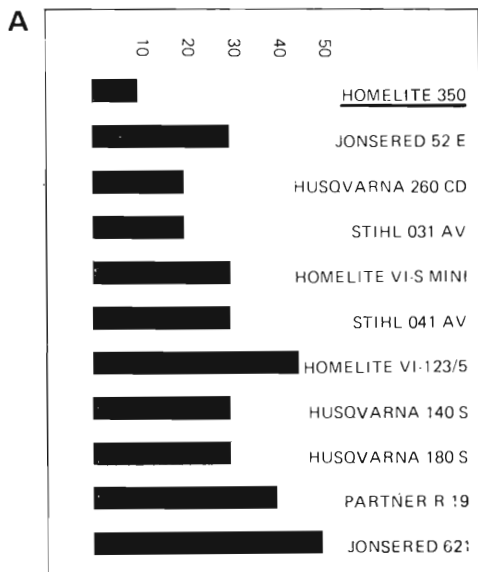
Den nye motorkonstruktion giver strålende tomgang under alle vejrforhold og stor ydelse ved fældning og afgrening.

Den lave profil – p.g.a. vandrette cylindere, den bløde form og den gode balance gør den nye Homelite 350 til den ideelle sav til afgrening.

Og rent sikkerhedsmæssigt er Homelite 350 suveræn. Der er tilbageslags-beskytter, kædebremser i SL modellen, gaslås, højrehåndsbeskytter og kædefanger i tilfælde af kædebrud.

Vejl. pris kr.
2355,-
excl. moms

HOMELITE®

**AARHUS MOTOR
COMPAGNI A/S**

HOMELITE AFDELINGEN
SØLYSTGÅRDEN, 8250 EGA
TELEFON (06) 22 08 33

★ Vælg det rigtige til formålet

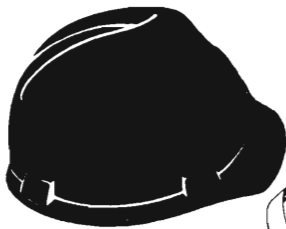

Hjelm påbudt

V-Gard hjelmen den sikreste, letteste og smukkeste

V-Gard hjelmen af glat, halvmat termoplastisk materiale er let og behagelig at have på, ser smart ud - men er først og fremmest *sikker*.

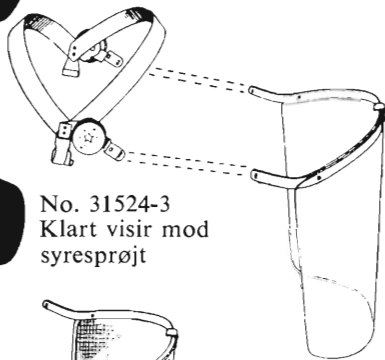
Den findes i 8 farver. De kan »farvekodet« på arbejdspladsen eller vælge Deres egen firmafarve og emblem. V-Gard hjelmen har al slags tilbehør: Svejsevisir, Syreskærm, Flammevisir, Høreværn, Vinterhue, Regnfang og Hjelmmerker (i henhold til Dansk Standard 734).

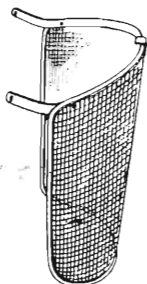
No. 30522-8 BESPÆNDING.
Herpå kan De uden brug af værktøj befæste nedsættende visirer:

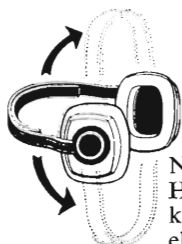
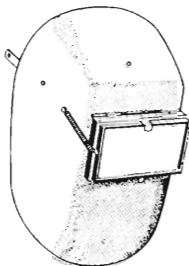
No. 31524-3
Klart visir mod syresprøjt

No. 31525-1
Flammevisir mod gnister og stikflammer

No. 31523-3
Svejsevisir

No. 39635-0
Hørekopper kan bruges med eller uden visir og hjelm

Brochure No. 3006 med billeder af de mange kombinationsmuligheder får De fra

★ ArSiMa

DANSK ARBEJDS SIKKERHEDS CENTER
Lyskær 13 · 2730 Herlev · (01) 84 14 11

Personalialia:

Skovrider *A. Dybbroe* er efter eget ønske fratrukket sin stilling i Novopan Træindustri A/S og har den 1. februar etableret sin egen forretning med træhandel.

Skovtekniker, merkonom *Uffe Jensen* er pr. 1. marts ansat ved Novopan Træindustri A/S til varetagelse af virksomhedens træindkøb.

Legater:

Stiftsdame, frøken *Amalie af Gyldenfeldts legat*

Til undervisning og uddannelse af sønner af trængende forstembedsmænd og regnskabsførende betjente under de nordøstsjællandske statsskovdistrikter er legatportioner ledige for indeværende kalenderår.

Ligeledes er legatportioner som hjælp til trængende forstembedsmænd og regnskabsførende betjente under statsskovvæsenet (disse skal være fyldt 60 år) eller til disses efterladte ledige for indeværende kalenderår.

Blanket til ansøgning om tildeling af fornævnte legatportioner kan rekvireres i *Direktoratet for Statsskovbruget, Strandvejen 863, 2930 Klampenborg*, og ansøgninger skal være direktoratet i hænde senest 2.4.1974.

Svend Jørgensen.

Studielegat

Af »*Professor Sigurd Tovborg Jensens legat*« uddelles i marts 1974 kr. 11.900 til studerende ved eller kandidater fra Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, som ved studier eller rejser ønsker uddannelse i jordbundslære og agerdyrkningskemi, og som skønnes at have gode forudsætninger for at opnå et godt fagligt udbytte af en sådan økonomisk støtte.

Ansøgninger indsendes inden den 15. februar 1974 til Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles administration, Bülowvej 13, 1870 København V.

SKOVEN

Månedsskrift udgivet af
DANSK SKOVFORENING
Vester Voldgade 86
1552 København V
Telf.: (01) 12 21 66*
Postgirokonto: 1964

Redaktionsudvalg:
Dr. agro. M. baron
Schaffalitzky de Muckadell
(formand)
Professor
N. K Hermansen
Statsskovrider
Vagn Johansen
Forstfuldmægtig
M. Elbæk Jørgensen
Skovrider
Aa. Marcus Pedersen
Skovrider
Ole Fog

Ansvarshavende redaktør:
Forstkandidat
Mikal Herløw
Dansk Skovforening

Annoncetegning:
Redaktør P. Hauberg
Dansk Skovforening

Abonnement:
Tegnes hos
Dansk Skovforening
Koster for 1973
kr. 65,- (incl. moms)

Medlemmer af Dansk Skovforening
modtager et ekspl. af SKOVEN og
»Dansk Skovforenings Tidsskrift«
vederlagsfrit.

Stof til SKOVEN's
marts-nummer
må indsendes inden 10. marts.

Forsiden:

Februar-stemning.
Foto: Niels Juhl.

Tryk:
Juelsminde Bogtryk
Telf.: (05) 69 30 94

FEBRUAR 1974

Forædling og fremavl af rødgran

Her bringes den første af en artikelserie, hvor Arboretets medarbejdere gør rede for specielle og aktuelle emner inden for deres respektive arbejdsområder.

Af H. WELLENDORF, Arboretet

Forædlingsprocessen

For at gennemføre en forædling af en bestemt træart kræves følgende del-processer gennemført:

Forundersøgelser over den genetiske variation samt hybridiseringsmulighederne med nærtstående arter.

Fastlæggelse af de *egenskaber*, man stræber efter at forbedre ved forædlingsprocessen.

Tilvejebringelse af *grundmaterialet* for forædlingen (proveniensprøver, plustræer samt evt. proveniensprøver af nærtstående arter til hybridisering).

Udvalg gennem *afkomsbedømmelse* og evt. *klonbedømmelse* af det indsamlede materiale sammenlignet med gængse standarder.

Massefremstilling af det forædlede materiale – herunder særlig gode provenienser.

Denne række af del-processer kan i praksis til en vis grad bringes til at overlape hinanden eller løbe parallelt, således at tidsforbruget søges bragt ned til et minimum.

På hvilke institutioner udføres arbejdet?

Gennemførelse af et sådant forædlingsprogram kræver et nøje samarbejde mellem *forskningsinstitutioner* og *fremavlsstationer*.

I den foreliggende situation er Arboretet (ARB), Statens Forstlige Forsøgsvæsens Proveniensafdeling (SFF), Statsskovenes Planteavlsstation (SP) og Hedeselskabets Skovfrøcentral (HS) gået ind i et praktisk samarbejde. Dette er af afgørende betydning for et rimeligt teknisk-økonomisk resultat af arbejdet og har hidtil fungeret udmærket ved den gensidige virkning mellem

forskning og praksis, som ikke kan undværes.

Ifølge dette samarbejde er SFF som hidtil ansvarlig for proveniensforskningen.

ARB foretager almene studier over skovtræernes genetik, er medvirkende ved tilvejebringelse af grundmaterialet for forædlingen, er medvirkende ved afkomsbedømmelse og klonbedømmelse samt ved sammensætning af frøplantager.

Endelig er fremavlsstationerne (SP og HS) ansvarlig for, at deres del af frø- og planteforsyningen bygger på de mest egnede provenienser samt for massefremstillingen af forædlet materiale gennem frøplantager og direkte anvendelse af stiklinger. Endvidere er fremavlsstationerne medvirkende ved tilvejebringelse og udplantning af grundmaterialet og ved afkoms- og klonbedømmelse.

Generelt om rødgranplanterne

En status over mulighederne for at etablere en bredt anlagt rødgran forædling her i landet blev udarbejdet i 1970 af H. Barner (SP) og H. Wellendorf (RB). Denne status bygger bl. a. på indsamlet materiale vedrørende de genetiske muligheder (klon- og afkomsforsøg) og indeholder nogle skøn for de økonomiske konsekvenser af en specificeret forædlingsindsats.

Een af konklusionerne blev, at en tilvækstøgning ud fra en given basispopulation af størrelsen 15 pct. synes mulig at kombinere med en forøgelse af den relative rumvægt (relativ rumvægt = rumvægten korrigeret for årringsbreddens indflydelse) på ca. 6 pct. Samtidig regnes med, at det er muligt at gennemføre en vis forbedring af stammerethed og kvistkvalitet. Dette

resultat skønnes opnåelig som et første skridt; yderligere gevinster kan opnås senere.

Kvalitetsegenskaberne er vurderet til at have betydning for at modvirke en kvalitetsnedgang forbundet med den større diametervækst, der må forventes ved større planteafstand, stærkere hugstindgreb og en genetisk betinget større vækstenergi i det forædlede materiale.

Uanset om træet på langt sigt skal anvendes til konstruktionstræ eller strukturopløst masse, vil forøget rumvægt være en fordel.

De økonomiske konsekvenser af en tilvækststigning på 15 pct. (svarende til en bonitetsstigning på ca. 1/2 grad) er søgt udtrykt i forskydninger i jordværdier. Et bonitetsspring fra 3,0 til 2,5 medfører iflg. vore beregninger ($p = 6$ pct., omløbstid 52 år, tilvækst iflg. CMM., 1970 prisniveau) en forskydning af jordværdier pr. ha på 891 kr. Dette er en gevinst, der direkte kommer skovbruget tilgode. Hertil kommer kvalitetsforbedringen. Denne kommer i første række industrien tilgode, men gennem nemmere afsætning og måske højere priser pr. m³ vil også skovbruget have indirekte fordel heraf. Kommer vi dertil, at granen afsættes til strukturopløst anvendelse, må man forudse afregning efter vægt – i så fald kommer den forøgede rumvægt direkte skovbruget tilgode.

Ud fra disse overvejelser er opstillet et forædlingsmål samt planlagt 5 forædlingsveje – se skema 1 (side 33). Disse repræsenterer stigende grader af intensitet - forædlingsvej A stiler mod

forbedring af egenskaberne volumenproduktion, stammerthed og kvistkvalitet. I forædlingsvejene B-E indgår tillige den relative rumvægt.

En praktisk vanskelighed for frøplantage-forædling – specielt i rødgran her i landet – er den generelt meget sparsomme blomstring og frøsætning. Dette søges omgået ved nøje kontakt med forskningen på blomstringsinduktionsområdet samt derudfra omhyggeligt valg af frøplantagearealer.

A. Frøforsyning fra eksisterende bevoksninger

Arbejdet består af kåring, frøhøst og afkomsbedømmelse af bevoksninger i Danmark og i egnede importområder (Tyskland, Polen, Czekoslovakiet, Rumænien m. v.).

Kåringsarbejdet i Danmark påhviler *Kåringsudvalget under Herkomstkontrollen med Skovfrø og Skovplanter*. Kåring af udenlandske bevoksninger sker for en stor del på svensk initiativ og meddeles gennem *Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd*.

Frøhøsten i Danmark foretages af SP og HS samt af skovdistrikter og private frøhandlere. Afkomsbedømmelse af bevoksningerne påhviler SFF.

Frøforsyning fra eksisterende bevoksninger er i dag enerådende. Salget af rødgran frø gennem SP fordelte sig således i perioden 1948–70:

Kårede danske bevoksninger	60 %
Ikke kårede danske bevoksninger	15 %
Ialt danske bevoksninger	75 %
Importer fra Tyskland	14 %
Importer fra Polen	8 %
Importer fra andre områder	3 %
Ialt import	25 %
Total	100 %

En omfattende serie proveniensforsøg med rumænske provenienser er anlagt 1968–69 af SFF. Proveniensforsøg med danske frøavlsbevoksninger er desværre endnu ikke etableret.

B. Reproduktion af særlig gode provenienser

Reproduktion af afprøvede provenienser sker dels ved direkte import fra de oprindelige frøkilder (hvis det er muligt), dels ved konvertering til frøavl af eksisterende bevoksninger af den ønskede proveniens eller ved nyetablering af kulturer af den ønskede proveniens med frøavl for øje (frøproduktionsarealer). Endelig kan det ske ved anlæg af frøplantager.

To sådanne frøplantager er anlagt i 1965 til reproduktion af provenienserne RACHOVO (Karpato-Ukraine) og BIHOR (Vest Karpaterne i Rumæ-

nien), endnu ingen frøproduktion. To andre frøplantager er anlagt 1960 og 1961 til reproduktion af henholdsvis god hedegran og Gribskovgran, endnu ingen frøproduktion.

I første 10-års periode stiles der mod reproduktion af ISTEENNA (Polen) og de bedste rumænske og czekoslovakiske provenienser.

Der er optaget kontakt med den franske skovtræforædling om en fælles frøplantage i Sydvestfrankrig opbygget af ca. 50 RACHOVO kloner valgt i danske bevoksninger af denne herkomst. Høj rumvægt og sent udspring er medtaget som udvalgs-kriterier i dette projekt.

Endvidere er planlagt en frøplantage specielt for de lavere boniteter i Jylland. Klonerne hertil vælges på grundlag af allerede eksisterende afkomsforsøg i dette område.

C. Frøplantageforædling ved stærk enkelttræselektion

Dette projekt indebærer et fortsat plustræ - udvalg i gode danske bevoksninger, indtil vi er nået op på en pulje på ca. 1000 udvalgte træer. Plustræudvalget påhviler HS, ARB og SP. Disse plustræer undersøges på ARB for rumvægt ved analysering af borepropper fra oprindelsestræerne og/eller fra ældre podninger. Med de 100 bedste individer m. h. t. rumvægt arbejdes der videre ved frøplantageanlæg samt klon- og afkomsbedømmelsens resultater m. h. t. forædlingsmålene og blomstringsbiologi tyndes frøplantagen ned til de 10 bedste kloner. Denne proces skulle iflg. vort skøn føre til en genetisk gevinst som før skitseret (15 pct. i volumenproduktion, 6 pct. i relativ rumvægt).

Såfremt egnede frøplantage arealer kan skaffes til dette materiale, skulle det forædlede frø kunne leveres fra ca. 1991.

Dette resultat skønnes opnåeligt som et første skridt, yderligere gevinster må påregnes senere.

På indeværende tidspunkt er der valgt 505 plustræer i denne kategori, 183 af disse er rumvægtsbestemt.

D. Frøplantageforædling ved stærk enkelttræselektion kombineret med racehybridisering

Projektet anvender samme pulje af rumvægtsselektede plustræer som under C. Planen er at afprøve disse overvejende vesteuropæiske plustræers kombinationsevne med de 10 bedste RACHOVO kloner (østlig race). Side-løbende med denne afprøvning etableres med de nævnte RACHOVO kloner 10 adskilte een-klon frøplantager. Så snart særlig gunstige enkelttrækombi-

Demonstration af den genetiske variation mellem 2 kloner, V. 49 (de 2 rameter til højre) og V. 50 (de 2 rameter til venstre), alder 37 år.

nationer er lokaliseret, skulle disse kombinationer massefremstilles ved halvkontrollerede bestøvninger i eenklon plantagerne. Metoden er i stand til at udnytte en større del af den genetiske variation – dette skønnes at give et endnu bedre resultat m. h. t. volumenproduktion end metoden under C, der kun er i stand til at udnytte variationen i almene kombinations-effekter.

Frøplantagerne med de bedste kloner kan evt. senere konverteres til mere traditionelle race-hybrid plantager efter samme recept som de vel afprøvede artshybrid plantager i lærk.

I øjeblikket er valgt 336 RACHOVO plustræer, 130 af disse er rumvægtsbestemt.

E. Stiklingeforædling

Muligheden for at massefremstille rødgran som stiklinger er en realitet i dag. En nærmere belysning af emnet vil fremkomme i en senere artikel.

Fordelen – specielt i rødgran – ligger i muligheden af at massefremstille allerede opnåede forædlingsresultater direkte uden at være afhængig af frøplantage-problematikken – specielt blomstringsproblemet. Man må forestille sig de bedste provenienser, enkelttrækombinationer eller enkeltindivider reproduceret direkte ved passende klonblandinger til praktisk brug.

SKEMA 1:

Forædlingsmål: Forsyning af dansk skovbrug med plantemateriale af forbedret genetisk konstitution primært m.h.t.

VOLUMENPRODUKTION

STAMMEFORM

KVISTKVALITET

RUMVÆGT

A	B	C	D	E
Frøforsyning fra eksisterende bevoksninger	Reproduktion af særlig gode provenienser Etablering af 2. generation i Danmark	Frøplantageforædling ved stærk enkelttræselektion 10-klon frøplantage selekteret for høj avlsværdi og passende blomstringsbiologi	Frøplantageforædling ved stærk enkelttræselektion kombineret med race-hybridisering Reproduktion af afprøvede enkelttrækombinationer ved halvkontrollerede bestøvninger i 1-klon frøplantager.	Stiklingeforædling Direkte reproduktion af afprøvede genotyper.

Forskning og udvikling

Til grund for gennemførelsen af det udviklingsarbejde, det er at fremstille det forædlede plantemateriale, ligger en ret betydelig forskning, der udføres på ARB, på andre institutioner på Landbohøjskolen og ved SFF samt på tilsvarende institutioner i udlandet. Der er særlig tale om områderne

Vegetativ formering – podning og stikning.

Kontrollerede krydsninger – blomstringsinduktion, pollenudvinding og bestøvningssystemer.

Genetiske analyser – variationen inden for og imellem populationer, overensstemmelse mellem forældre og afkom, mellem oprindelsestræer og kloner samt søskende-analyser.

Specielle målemetoder – datafangst i felten
rumvægtsbestemmelse
biokemiske analyser.

Endvidere pågår arts-krydsningsforsøg, kemotaksonomiske studier og opbygning af en Picea-samling bl. a. for at finde hybridpartnere til rødgran.

Mit skøn for udviklingen blot 10 år frem går ud på, at metodeudvikling inden for områder som stiklingeforædling, blomstringsinduktion og biokemiske analysemetoder gennem forkortet generationsskifte og større kapacitet vil stille os over for væsentlig bedre forædlingsmuligheder i rødgran, end vi har i dag.

Litteratur:

Økonomi og rekreation

KARDELL, L.: Økonomisk værdering av rekreation i skogsmark. -

Sver. Skogsv. f. Tidskr. 71 (1973) : 15-32. ill.

Når der siden midten af 50'erne er fremsat en lang række forslag til, hvordan skovs rekreative værdi kan måles, skyldes det ikke akademisk lyst til at tumle med et problem. Sagen har praktisk interesse: den stigende knaphed på jord bevirker, at arealanvendelser, som giver immaterielt udbytte – f. eks. skov til rekreativ formål – næsten altid taber i konkurrencen med umiddelbart mere lukrative anvendelser. Dette sker på trods af politiske udtalelser om, hvor vigtigt det er at sikre befolkningen adgang til at dyrke friluftsliv i skov, og det synes ikke at spille nogen større rolle, om disse udtalelser er konkretiseret eller ej, f. eks. i en byplan.

Teoretisk set skal immaterielle anvendelser altid afvejes indbyrdes og mod materielle anvendelser. Beslutningen vedrørende de immaterielle anvendelses relative omfang bør træffes på politisk plan. Når disse anvendelser hidtil i så vid udstrækning har spillet faldt, skyldes det forhåbentlig den mangelfuldhed, der præger de fremsatte forslag til vurderingsmetoder.

Kardell gennemgår kort de foreliggende metoder. Oversigten er værdifuld, fordi den så vidt vides er den eneste af sin art, og litteraturlisten er en god vejviser for den, som ønsker at fordybe sig i emnet.

Samtlige metoder bringes i anvendelse over for to skovområder i Stockholms nærhed. Kardell understreger, at vurderingsresultaterne er usikre på grund af mangel på data. Konklusionen – at ingen af metoderne i deres nuværende form er særlig velegnede – er derfor måske lidt for kategorisk. Det fremgår dog, at Kardell er enig i, at hvis tilstrækkelig omtanke udvises, kan de fleste metoder faktisk være til nogen nytte i konkrete situationer.

Kardell foreslår og afprøver en metode, som er enkel, og som ofte vil kunne anvendes med rimeligt udbytte. Den består i at fastslå: a. byboernes behov for rekreation i skov, b. skovens besøgs kapacitet (slitage-niveau), c. skovens beliggenhed i forhold til bopæl, og d. en regionsplan, evt. ved hjælp af lineær programmering.

Finn Helles,
Skovbrugsinstituttet.

Anvender De sphagnum?

Til tiltrækning af skovplanter?
Spørg på Finnpeat ST 400.
Finsk vækstsustrat af meget
fin kvalitet.
Leveres i baller à 400 l,
med eller uden gødning.

J. E. OHLSENS ENKE
Ny Munkegaard . 2630 Taastrup . Tlf. (01) 99 00 33

Si-noter:

Råtræterminalen

Forstkandidat *N. Heding*, Skovteknisk Institut, skal lede et nyt dansk/svensk samarbejdsprojekt vedrørende *skovning, transport og terminalhåndtering af hele stammer*.

Han holder i den anledning et foredrag i Danske Forstkandidaters Forening med lysbilleder og en 16 mm farvefilm, der viser terminalhåndtering med mere i Canada. Filmen er optaget i 1973.

Sted: Unge Hjem Højskole,
Brunebakkevej 21
8270 Højbjerg.

Tid: Fredag den 8. marts kl. 14.00-
ca. 17.00.

Alle interesserede er velkomne.

Skovning og transport af spånpladetræ

I forbindelse med Engesvang Spånpladefabriks udvidelse og Novopan Træindustri indkøring af nyt opmålingssystem arrangerer de to træindustrier i samarbejde med Skovteknisk Institut demonstration af skovning og transport af spånpladetræ. Kurset vil finde sted centralt i Jylland i slutningen af april eller begyndelsen af maj og vil forme sig som arrangementet på Vallø Skovdistrikt i 1972.

Kurset omfatter en gennemgang af alle arbejdsoperationer fra fældning til træet ligger klar ved bilvej. Nærmere meddelelse senere.

Grøn flis

Skovteknisk Institut har sammen med ing. *F. Kjær*, Novopan, deltaget som observatører i et projektrådsmøde i Norge i »Projektrådet for grøn flis«.

Under mødet udveksledes erfaringer på feltet grøn flis, og S.I. fik udviklet et fremtidigt samarbejde med det norske Transportudvalget.

Dagen efter selve mødet var der lejlighed til at se den norske fremstillede

Jobu Chipper. Norsk udviklet flishugger til flisning af hele træer i skoven.

Ledige seniorstipendier og kandidatstipendier

Ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole er nogle få seniorstipendier og kandidatstipendier ledige til udbetaling i løbet af efteråret 1974.

Angående de to kategorier af stipendier bemærkes følgende:

1. Seniorstipendierne uddeles for et tidsrum af indtil 3 år til kandidater, der har vist udprægede evner for videnskabelig forskning inden for højskolens fagområder, herunder til tidligere kandidatstipendiater eller andre stipendiater, for at de pågældende kan få fornøden arbejdsro til at fuldføre doktordisputater eller lignende.

Der kan pålægges seniorstipendiaterne en begrænset arbejdsbyrde, f. eks. afholdelse af 1 eller 2 ugentlige forelæsninger eller lignende indenfor emner, der har nær tilknytning til deres særlige forskningsopgaver.

2. Kandidatstipendierne kan tildeles såvel kandidater der netop har bestået eksamen, som kandidater, der i nogle år har været beskæftiget ved praktisk arbejde og som ønsker at komplettere deres uddannelse ved licentiatstudium eller ved selvstændigt forskningsarbejde inden for højskolens fagområder.

Såfremt det skønnes naturligt, kan det pålægges kandidatstipendiaterne i indtil 8 timer ugentlig at yde bistand ved undervisningen eller andet institutionsarbejde uden for det egentlige forskningsarbejde.

Kandidatstipendierne tildeles for 1 år med adgang til forlængelse for yderligere 1 år.

Forlængelse af kandidatstipendier, der udløber i perioden 1. juni 1974 til 30. november 1974 vil kunne finde sted efter ansøgning herom på særlige ansøgningsblanketter, der fås ved henvendelse til højskolens administration. Ansøgningen, der skal være anbefalet af hovedfagslæreren, skal være højskolen i hænde senest den 1. april 1974 eller senest 1 måned før stipendiet udløber.

Stipendiebeløbet udgør for begge kategorier af stipendier et beløb, der svarer til lønnen i henhold til gældende overenskomster med staten eller tjenestemandslignende løn, og fastsættes under hensyn til den pågældendes kandidatløn.

Anden lønnet beskæftigelse ved siden af stipendiet kan kun ske i begrænset omfang og kun efter forudgående tilladelse fra rektor.

Ansøgning om at komme i betragtning ved uddelingen af stipendierne affattes på ansøgningsblanketter, der udleveres på Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles administration og indsendes inden 1. april 1974 til Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Bülowvej 13, 1870 København V. Ansøgningen skal indeholde oplysninger om det tidspunkt til hvilket et stipendium tidligst kan tiltrædes.

transportable flishugger »Jobu flis-krysser« i arbejde. Maskinen, der producerer grøn flis ved skovvej af udslæbt træ, er en prototype under stadig udvikling.

Instituttet optog en 8 mm film af maskinen, og denne kan ses i Vester Voldgade 86 og rekvireres herfra.

Nyt vejudstyr

I samarbejde med Wedellsborg Skovbrug afprøver instituttet i øjeblikket et nyt udstyr til vejning af træ i skoven.

Vejudstyret, der er af svensk fabrikat, består ligesom det udstyr, der hidtil har været benyttet på Wedellsborg og enkelte andre distrikter, af en »føler«, der kan anbringes mellem kranarmen og grabben på en almindelig hydraulisk kran, og et viserinstrument, der anbringes i traktorens førerhus. I modsætning til de tidligere virker det nye udstyr temmelig robust, og vi tror derfor på en tilfredsstillende driftssikkerhed.

Bedre arbejdsforhold for skovbrugets traktorførere

De fleste specialbyggede og læsbærende skovtraktorer er forsynet med momentomformer og hydraulisk manøvreret gearkasse. Dette letter i høj grad arbejdet for føreren, ikke mindst ved kørslen fra bunke til bunke under læsningsarbejdet.

I sommeren 72 foretog Skovteknisk Institut i samarbejde med Vallø Skovdistrikt en langvarig afprøvning af en alm. tohjulsdreven traktor med en sådan transmission. Den første traktor af typen er nu i drift på Jægersborg Statskovdistrikt, og den næste bliver taget i brug på Bregentved i løbet af kort tid.

De foreløbige erfaringer med disse transmissioner er så gode, at vi forventer en væsentlig udbredelse af systemet de kommende år.

Færre forstplanteskoler

På Fællesudvalget for Fremavl og Sundhedskontrol med havebrugsplanter's årsmøde kom det frem, at man inspicerede 71 forstplanteskoler repræsenterende 465 ha med skovplanter, hvilket er en nedgang på 5 % i forhold til det foregående år, hvilket især skyldes, at man omlægger til fordel for havebrugsplanter.

Der er sket en vis kassation af picea-planter på grund af infektion af gallemidter eller spindemider. mh.

Dansk stålgærde - effektiv indhegning

NKT

AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

Gl. Banegaardsvej 25 . 5500 Middelfart

Tlf. (09) 41 10 30

NØRRESUNDBY SAVVÆRK

A/S NØRRESUNDBY TØMMERHANDEL

TELF. (08) 17 00 22

Indkøb af nåletræ til bygningstømmer

Nord for Limfjorden:

Skovfoged N. P. Nissen,

»Alfarvad«, tlf. (08) 86 71 30

Syd for Limfjorden:

Skovfoged J. Wisbech,

Kås, tlf. (08) 24 54 32

Trend afkvistnings-system

Skovarbejderes høreskader

I Holz-Zentralblatt fra 28.-11.1973 er givet et kort referat af en undersøgelse, som Institut für Arbeitswissenschaft der Bundesforschungsanstalt für Forst- und Holzwirtschaft ved Hamborg har gennemført på 550 skovarbejdere.

Der blev optaget audiodiagrammer i området 64 til 11.584 Hz for at undersøge evt. hørenedsættelse før skovarbejdets påbegyndelse. Af de undersøgte arbejdere var 300 i aldersgruppen 31-40 år.

I aldersgruppen over 50 år havde ca. 50 % fået nedsat høreevnen med ca. 35 %, hvilket er den grænse, som muligvis vil blive betragtet som grænsen for anerkendelse af ægte erhvervsbeskadigelse.

Med hensyn til arbejdstid med motorsav viste det sig, at nævnte grænse nås efter 9-16 år. Den store spredning tilskrives det ret beskedne antal undersøgte arbejdere. Det kunne med sikkerhed konstateres, at 58 % af de undersøgte arbejdere var mere eller mindre høreskadede.

P. M.

Af FRITZ MØLLER, Skovteknisk Institut.

Skovteknisk Institut har foretaget metode- og præstationsstudier på Trend afkvistningssystem som et led i instituttets projekt »skovnings- og transportsystemer ved tynding«. Systemet er interessant på flere punkter, men såvel organisationen, traktorførerens arbejdsplads som det tekniske udstyr er i dag ikke færdigudviklet, og systemet bør derfor betragtes som en prototype.

Trend afkvistningssystem er udviklet af skovejer Hans Kiildsen, Trend Storskov, med henblik på mekaniseret afkvistning af yngre og mellemaldrende nåletræ. Afkvistningen foretages på stikspor efter motormanuel fældning, og som basismaskiner benyttes to almindelige landbrugstraktorer med hver sin fører. Det færdige produkt er hele stammer bunkelagt ved fast vej, og der er i 1973 behandlet ca. 450 m³ småtømmer af gran, fyr og lærk. Under studierne blev der behandlet 201 stammer af rødgran og lærk med en gns. brh. diam. på 13 cm.

Den aktuelle investering er så lav som 130.000,- kr., og ud fra denne har vi kalkuleret en timepris på 102,- kr.

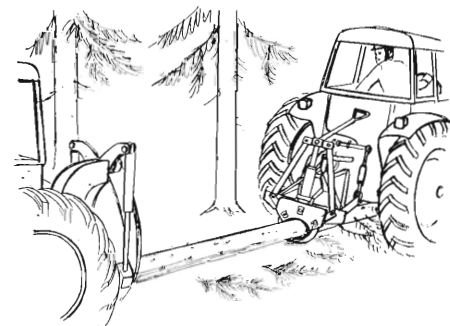
Fig. 1 viser mandtimeforbrug pr. m³ ved vej, og fig. 2. viser totalomkostning pr. m³ ved vej for træ i lange længder. På begge figurer er indtegnet kurver for RW-30 (se Skoven nr. 1,

1974) og for traditionelt manuelt system til sammenligning.

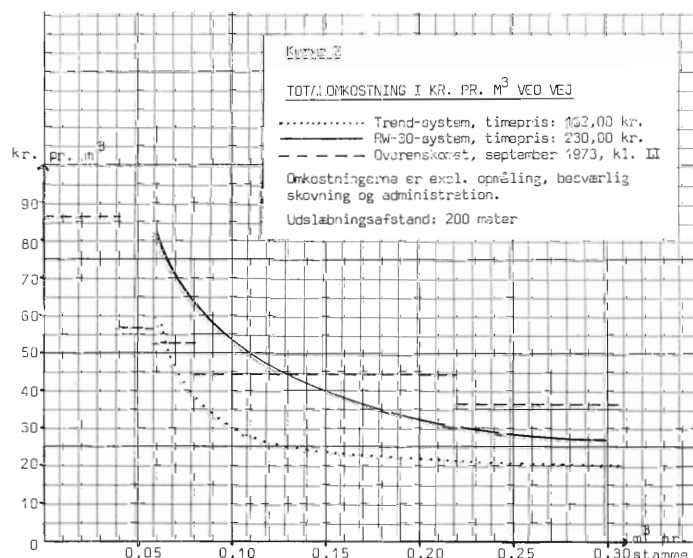
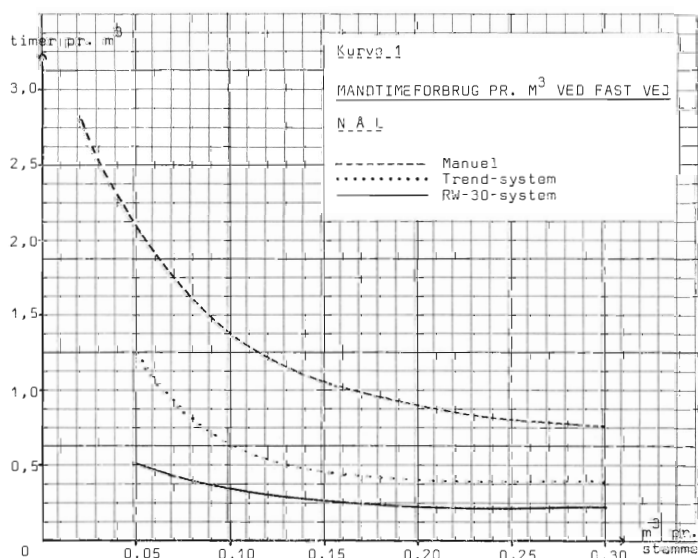
Afkvistningskvaliteten var på de undersøgte træarter tilfredsstillende ved en brh. diam. omkring 14 cm. Kommer man under 10 cm i brysthøjde, kan udstyret i sin nuværende udformning ikke arbejde tilfredsstillende længere; dels volder den lille træstørrelse problemer med hensyn til fastholdning af træet, dels er afkvistningskvaliteten for dårlig.

Teknisk og metodemæssigt virker udstyret som en prototype, og Skovteknisk Institut anser det for afgørende nødvendigt, at der udføres langtidsforsøg med systemet, før dette kan betragtes som færdigudviklet. Under disse forsøg, der bør foretages med flere forskellige førere, skal der foretages yderligere studier samt forbedringer af såvel teknisk som metodemæssig art. Det benyttede afkvistningshovede fremstilles af Hans Kiildsen, Trend, der ligeledes har forhandlingen af den benyttede Kuxmann hydrauliske saks. Skovteknisk Institut har optaget en 8 mm film af systemet. Filmen kan ses i instituttet og rekvireres samme sted.

Rapport over studierne med metodebeskrivelse, præstationsdata og vurdering kan fås i Skovteknisk Institut, tlf. (01) 12 21 66.

Trend afkvistningsmaskine

SKOVEN

UDGIVET AF DANSK SKOVFORENING

Vester Voldgade 86
1552 København V
Tlf. (01) 12 21 66*

5. årgang . 1973

Redaktører: Tom Nielsen - Mikal Herløw

REDAKTIONSUDVALG:

Dr. agro. M. baron Schaffalitzky de Muckadell (formand)
Forstfuldmægtig M. Elbæk-Jørgensen
Skovrider Ole Fog
Professor N. K. Hermansen
Statsskovrider Vagn Johansen
Forstander Aa. Marcus Pedersen

INDHOLDSFORTEGNELSE

Handel og træteknologi. Priser og markedsforhold.

Brunemark, Ole: Prisnoteringen for bøg 1972/73	160
Bundgaard-Pedersen, Bent: Stormfaldskatastrofen i Vesttyskland	6, 94
Bundgaard-Pedersen, Bent & Tom Nielsen: Kvalitetseg på auktion	37
Engberg, B.: Pyntegrønt	209
Fog, Ole: Prisudviklingen for nogle af skovbrugets produkter	200
Hansen, Frode: Nyt nåletræsavværk	230
Hauberg, P.: Træskoproduktionen i fortsat vækst	69
– Spisetallerken af bøg	114
– Grønflis m.m.	156
– Granbark imod forurening	201
– Brandfare ved olieimprægneret træværk	236
Heding, Niels: Vægtafregning af nåletræ til industribrug	25
– Nye regler for opmåling af rummetertræ i Sverige	127
Helles, Finn: Sovjetunionen som råstofkilde	135
Herløw, Mikal: Pyntegrønt	174
– Flere spånplader	208
– Nyt nåletræsavværk	212
Kierkegaard, J. A.: Markedsberetning fra Danish Hardwood A/S	112
Moltesen, P.: Skovbrugets bidrag til energiforsyningen	223
Nielsen, Tom: Om spånplader af halm	36
– Hvad med barken?	94
– Eksport af juletræer og pyntegrønt	105, 127
Tolstrup, E.: Japans stilling på træmarkedet	189
Centralsavværket udvider	36
Collstrop udvider (T.N.)	69
EF-støtte til halm-spånpladefabrik?	148
Handelskontorets provision	4
Hjælp til stormramte (E.T.)	188
Junckers savværk overtager Dansk Træcellulose A/S	37
Ny klassifikation af skovprodukter? (P.H.)	94
Lov om sortering af råtræ, der forhandles under visse betingelser	4
Mangel på avispapir i USA (P.H.)	186
Markedet i USA for træsko (T.N.)	149
Markedsorientering (O.F.)	15
Markedssituationen i Vesttyskland (T.N.)	94
Mere stormfaldstræ til danske savværker (T.N.)	212
Møbeleksporten vokser stadigvæk (T.N.)	148
Norge har nu 13 spånpladefabrikker	35
Oparbejdning af stormfald (T.N.)	27
Orehoved bygger spånpladefabrik (T.N.)	94
Prisstigninger for råtræ til cellulosefremstilling i Sverige	125
Prisstop i Sverige	144
Råtræmangel i Sverige (M.H.)	188
Spånpladefabrik i Skåne (T.N.)	105
Spånpladefabrik på Bornholm	36
Stigende eksport af træsko (P.H.)	104
TTU-klassificering	125
Tysk stormfaldstræ til danske savværker	148
Vejledende minimumspriser for lægter og stakitter	144

Arbejdsføre. Redskaber og maskiner.

Brenøe, P. T.: Sikkerhedsbestemmelser om enegang ved skovarbejde	133
Hauberg, P.: Kemiske skovbilveje	236
Heding, Niels: Skuldertaske til plastikstrimler	41
– Canada i sommeren 73	180
Herløw, Mikal: Fremtidens arbejdsplads i skoven (Foredragsmøde)	202
Leer, Ebbe: Driftsteknik i Norge	60
– Maskinnyt	80
– Nye County-traktorer	178
– Nye skovkraner	232
Leer, Ebbe & P. T. Brenøe: Elmia 73 - en mønstring af det højmekaniserede skovbrug	101
Møller, F.: Frijsenborg på arbejde i Tyskland	67
Nielsen, Tom: Ny leder af Skovteknisk Institut	66
Nissen, Iver & A. S. Ørsted-Müller: Dødsulykker ved skovning	65
Østergaard, Kaj: Udviklingstendenser i sovjetisk skovteknik	197
Enegang ved skovningsarbejde	48
Maskindemonstration 1974 (S.I.)	205
Mekanisering i ungt nål (S.I.)	204
Sikkerhed og skovningsarbejde	31
Skovteknisk Institut, noter	204
Skovteknisk Institut bliver	120
Tidsstudier i bøg (J.R.)	14
Trend afkvistningssystem (S.I.)	205

Skovdyrkning. Planteskole. Monografier.

Frø. Botanik. Plantepatologi.

Bang, C.: Klippeforsøg i nobilis	155
Feilberg, Lars: Nordisk frøplantagemøde i Skotland	236
Graven, E.: Frøkildeudvalget	131
Hauberg, P.: Utrivelige bøgehække	82
– Træartsmonografier	126
– Træpleje	132
Honoré, Søren: Skovbrugets herbicidanvendelse	28
– Amitrol atter tilladt	85
Jensen, Axel Martin: FAO-seminar om kliddæmpning	151
Keiding, H.: Skovtræforædlingskursus i Kenya	232
Koch, J.: Frostskader i pyntegrøntkulturer	16
Mørk-Hansen, F.: Ravnholt-forsøget	172
Neckelmann, Jørgen: Pløjningsproblemer i hedeplantagerne - og en løsning	226
Nielsen, Tom: Frostskader på Giesegaard	109
– Sprøjtning i skovbruget	145
Roulund, H.: Conference om vegetativ formering af skovtræer	189
Thomsen, M. Bjerregaard: Gødskning fra fly	63
Thomsen, Peter L.: Skovtræforædling og kemisk udtynding	106
– Kulturrensning	173
Tolstrup, E.: Saltskader på vejtræer	137
– Vestskoven	153
Flere planteskoler (O.F.)	59
Forest Tree Improvement (TN.)	114
Kursus i skovgenetik (M.H.)	196
Mere om frostskaader	138
Plantering af rotade planter (S.H.)	83
Reagensglas-træ (M.H.)	186
Undersøgelse af hussvampe (P.H.)	107
Vesttyske planteskoler ekspanderer (P.H.)	30

Forstzoologi. Jagt.

Bang, Preben & Preben Dahlstrøm: Dyrespor (P.H.)	83
Bejer-Petersen, B.: Skovbrugets skadedyr i 1972	9
– Skader ved egernebid i ædelgran	85
– Bekæmpelse af alm. ædelgranlus	85
– Bekæmpelse af de danske nonneangreb i 1973	173
Hauberg, P.: Skovsneppen som ynglefugl i Danmark	38
– Om typografen	88
– Bekæmpelse af oldenborrelarver	131
– Insecticidspøjtning og fuglebestanden	135
– Grønthøster-døden for skovens dyr	185
Larsen, Børge H.: Skovfolk og rovfuglene	210
Nielsen, Tom: Sprøjtning i skovbruget	145
Tolstrup, E.: Vildtparker	51
– Rådyr på Kalø	132
Bekæmpelsesmidler	65
Doktorafhandling om råvildt (Hans Helmuth Strandgaard)	30
For sen lyngafbrænding (T.N.)	111
Ikke „klemme“ godserne (jagt)	31
Krydsningskalve (M.H.)	187
Skadedyrsbekæmpelse fra luften	76
Skadedyrs-foldere (P.H.)	157
Snepejagten	31

Undervisning. Forsøgsvæsen. Studierejser.**Ekskursioner. Legater. Fonds. Prisopgaver. Kongresser.****Film. Udstillinger o. lign.**

Dragsted, Jens: Fra Skovbruksinstituttet	122
Helles, Finn: Undervisning i u-landsskovbrug	134
Herløw, Mikal: Skovarbejderuddannelsen - 25 år	234
Koch, Niels Elers: Skovbrugermøde	91
Neckelmann, J.: Nyt fra forsøgsvæsenet	84
Sørensen, Verner: Tranekær skove under forvandling	110
Tolstrup, E.: Fra Næsbyholms skove	124
– Dendrologisk Forenings sommerkursion	188
– Jægersborg Hegn og Dyrehave	206
Alle tiders skovekskursion (P.H.)	186
Behov for forskning	35
Beretning fra Landbohøjskolen	87
Efteruddannelse (E.T.)	130
Elmia 73 (P.H.)	49
Grønne dage 1973	49
Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles jubilæumsfond	15
Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Skovbrugsfond	24
Kursusoversigt fra Teknologisk Institut	24, 151
Landbohøjskolen jubilæumsfond	123
Legattilskud fra Carlsen-Langes Legatstiftelse	48
Ministre på skovtur	122
NISK	17
Nye forstkandidater	105, 147
Nyt fra Jagt- og Skovbrugsmuseet (K.P.)	189
6-mands-ekskursion 1973	126
Sikkerhedslegat til skovrider (Torkild Nielsen)	105
»Skovturen« (kortfilm)	50
»Den store limpris« til træforsker (P.H.)	8
Støtte til studieophold i udlandet	236
TOP-penge (T.N.)	100
XIII Nordiske Skovkongres	235

Foreninger. Planlægning. Økonomi.**Administration. Statistik. Lønninger. Historie m. m.**

Bang, Lars: Socialhjælp eller selvhjælp?	186
Brunemark, Ole: Skovbrug, ekspropriation og særlig indkomstskat	12
– Kort om den nye dagpengereform	39
– 15. alm. vurdering	77
– Hugsten i skove og plantager i hugståret 1971-72	108
Fog, Ole: Skogspolitiska utredningen	79
– Privatskovbruget bliver under landbrugsministeriet	171
Hauberg, P.: Domänverket i Tanzania	64
– Skovlandet Japan	150
Helles, Finn: Skovpolitisk storm i Storbritannien	10
Keiding, H.: Koordinering af dansk skovbrugs u-lands-virksomhed	135
Kjøller, Peter: Gamle forstmandsboliger	138
Mortensen, Jens O.: Engelske tilvækstoversigter, baseret på metriske mål	34
Nielsen, Tom: Løvtrædyrkning	86
– Om tilplantning i EF	158
Schaffalitzky de Muckadell, M.: Lidt om foreningsliv, handelskontor, tidsskrifter	5
– Samarbejdet mellem Skovskolen og Skovteknisk Institut	121
Tolstrup, E.: Domänverkets organisation 1975-80	79
Wentzer, M.: EDB i skovbrug og træindustri	177
– Centralt Skov Register	188
– LEC-nyt	209
Amtskommunal grundskyld - tillægsgrundskyld	48
Beskæftigelse af arbejdsløse (E.T.)	127
Byggeaktiviteten i Tyskland (T.N.)	150
Dansk Skovforening havde den 29.10. foretræde for landbrugsministeren	196
Det danske Hedeselskab og Småskovforeningerne	120
Etablering af en skovkontoordning	144
FAO's junioreksperter	37
Fra Dansk Skovforening	4, 24, 48, 75, 120, 144, 196
Hedeselskabet i Sydafrika (T.N.)	87
Indtægter udenfor træproduktionen	24
Kongegen i Jægerspris (P.H.)	203
LEC-nyt	222
Lidt fra Skovhistorisk Selskab (T.N.)	149
Miljøministeriets adresser	213
Nordisk samarbejde?	8
Nyt fra LEC (Mogens Wentzer)	50, 105
Perspektivplan II	49
Skoven behøver hjælp	63
Skovene steg 58 pct. (T.N.)	236
Skovkontoordning i Norge? (O.F.)	62
Sovjetunionens skovbrug (P.H.)	37
Statens skovnævn	48, 76
Statsskovbrugets driftsresultat	122
Statsskovbrugets opkøb af jord	124
Swedforest Consulting AB (E.T.)	67
Træforbruget i Europa (P.H.)	69

Naturfredning. Æstetik. Forurening.

Bejer-Petersen, Broder: Miljøforvaltning	184
Fog, Ole: Naturfredningsloven	58
Helles, Finn: Skov og publikum i Vesteuropa	137
Nielsen, Tom: Landskabs-boniteringskort	38
– Skoven og publikum	54
Ang. publikums færdsel i private skove	75
Fredningsnævnenes adresser	75
Fredningspåstanden for Østmøn	144
Kursus i naturpleje (T.N.)	90
Mange kondibaner (O.F.)	94
Ridning i private skove	49
Standard-ordensreglement for almenhedens færdsel og ophold i private skove	75
Sveriges natur. Årsbok 1973. Skogsbruk och naturvård (T.N.)	213
Vandreturspjecer for privatskovbruget	48
Vestsjællands amt. Analyse udarbejdet af Fredningsplanudvalget for Vestsjællands amt (E.T.)	34

Litteratur.

Fenger, N.: I baronens eng. Om en jæger og hans hund (P.H.)	213
Graae, Lisbet og Gustav Graae: Jagtsproget	159
Hørløw, Mikal: Fra redaktionen	187
Kennel, Reinhard: Die Buchendurchforstungsversuche in Bayern von 1870 bis 1970 (Søren Fl. Madsen)	35
Nielsen, Tom: Fra redaktionen	7
Weitemeyer, A.: Gråænder i sø og mose (E.T.)	33
Weitemeyer, Aage & Frithiof Hansen: Nyt dansk Jagtleksikon. Bd. 1 (T.N.)	114
Abonnement på SKOVEN 1973	17
Etableringen af et fælles fagtidsskrift for skovbruget	48
Landbrugsårbog 1973 (P.H.)	114
Den nye håndbog for arbejdere og funktionærer (O.F.)	33
»Røjning« (S.H.)	83
Tidsskrifter	14, 84
Virkesbehandling (M.H.)	113

Love. Bekendtgørelser. Cirkulærer.**Offic'elle meddelelser. Skatteforhold.**

Hansen, Moritz: Indkomstopgørelse for ejere af landbrug, lystgårde, skove, gartneri og frugtavl, grusgrave, dambrug, samt forpagtere og bortforpagtere (Ole Brunemark)	32
Betænkning om koordinering af Småskovforeningernes og Det danske Hedeselskabs virksomhed	4
Forbud mod renafdrift af bøg i Skåne (T.N.)	124
Motorsav og mink (H.K.)	38
Ombudsmanden svarer Savværksforening (T.N.)	124
Status over 1967-stormfaldsloven	196

Generalforsamlinger. Årsberetninger. Årsmøder. o. lign.

Bang, Niels: Fra Lolland-Falsters Skovdyrkerforening	128
Münch, P.: Vejle Amts Skovdyrkningsforening	128

Personalia.

<i>Udnævnelser, ansættelser, afskedigelser, beskikkelser o. l.</i>	
Feilberg, Anders F. S.	6
Hørløw, Mikal	120
Holstener-Jørgensen, H.	24
Hummel, F. C.	196
Jørgensen, Erik	150
Madsen, H.	196
Møller, Fritz	155
Nielsen, Tom	120
Suhr, Kjeld	16
Terp-Hansen, Niels	222
Wulff, Helge	222

Ordensdekorationer, titulære udnævnelser o. l.

Bojesen, Arne	76
Boserup, Børge	196
Bruun de Neergaard, Vilhelm	6
Bruun, Jørgen Eske	49
Elmquist, Anders Gebhardt	24
Grosen, Søren	144
Holmsgaard, Erik	222
Howden-Rønnenkamp lensbaron Holck, M.P.C.	6
Johansen, Vagn	24
Larsen, Niels Anker	24
Lassen, Frants Axel	76
Lassen, Henrik E.	6
Mourier, Erik	222
Møller, Carl Mar:	105

Jubilæer og fødselsdage.

Dalsgaard, O. C.	76
Engberg, H.	76
Lorenzen, Nis	196
Løfting, E. C.	196
Obelitz, Reimar	100
Syrach-Larsen, C.	100

Dødsfald.

Ahlefeldt-Laurvig, Kai F. S. greve	76
Bistrup, Carl	24
Estrup, N. R.	100
Kierkgaard, K. N.	100
Madsen, P. J.	100
Moldenhawer, Kai	24
Nannestad, K.	100

Abonnement på SKOVEN 1974

Prisen for abonnement på SKOVEN er i år sat til 65,- kr. incl. moms, hvilket er en stigning på 5,- kr. i forhold til sidste år.

Stigningen må ses i lyset af øgede omkostninger ved trykning, papirprisen, himmelflugt m. m.

Samtidig skal det understreges at medlemmer af Dansk Skovforening modtager et abonnement på såvel SKOVEN som DST vederlagsfrit.

For medlemsdistrikter, der ønsker flere eksemplarer af SKOVEN til distriktets arbejdere og funktionærer, er der indført en rabatordning.

Prisen for disse særlige abonnenter er 45,- kr.

Distrikter, der allerede er tilsluttet rabatordningen, vil modtage særskilt opkrævning.

Andre interesserede bedes kontakte Dansk Skovforenings sekretariat.

mh.

Lektorater i skogbruk, Tanzania

NORAD er engasjert i opprettelse av en skogbruksavdeling ved University of Dar es Salaam, Morogoro i Tanzania. I tillegg til ett professorat og fire høskolelektorater som allerede er besatt, skal NORAD rekruttere tre høskolelektorer som skal dekke fagområdene:

1. **Treteknologi, treutnytting og treindustri.**
2. **Sagbruksdrift og transport.**
3. **Skogtaksasjon.**

Da det er muligheter for en annen faginndeling innen avdelingen, vil søkere som dekker bare deler av ovennevnte fagområder også komme i betraktning.

Arbeidsoppgaver: Opplegg og gjennomføring av teoretisk og praktisk undervisning av studenter, samt administrative oppgaver.

Kvalifikasjoner: Høyere skogbruksutdannelse. Fortrinnsvis lisensiatgrad, men søkere med lavere grad (kandidateksamen) vil også komme i betraktning. Det kreves gode engelskkunnskaper.

Kontraktstid: 2 år.

Tiltredelse: juli 1974.

Søknadsfrist: 16. mars 1974.

Søknadsskjema og opplysninger fås ved henvendelse til Personellkontoret, Fridtjof Nansens vei 14, Postboks 8142, Oslo-Dep., Oslo 1. Tlf. 46 18 00, linje 173 og 184.

Langt trøe til Pindstrup

NOVOPAN TRÆINDUSTRI A/S

Skovbrugets skadedyr i 1973

Af lektor B. BEJER-PETERSEN

Zoologisk Institut, Afd. for Forstzoologi, Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.

Som grundlag for bedømmelsen af insektangreb m. v. i 1973 kan det kort nævnes, at vinteren 1972–73 udmærkede sig ved at være ganske overordentlig mild, alle månedsgennemsnit for perioden november–marts var et par grader over normalen. Iøvrigt blev sommeren (juni–august) lidt over normalt varm. Fra efteråret 1972 var der et stort nedbørunderskud, og i 1973 til og med august fortsatte dette, omend i meget svagere grad. I juni og juli var der regulære »hedebløgeperioder« med sol og tørke.

Næbmunde (Rhynchota)

Som det var at vente efter den usædvanlig milde vinter, måtte der dukke et angreb af sitkabladdlus (*Liosomaphis abietum*) op, og dette kunne da også forvarsles i »Skoven-Nyt« i marts (nr. 7) 1973. Angrebet blev overordentlig omfattende, som sædvanlig værst i kystegne, og det gik værst ud over sitka-, hvid- og blågran, muligvis især i de mere tørre kystegne. Vi modtog ialt ca. 160 forespørgsler, mange omfattende få træer, men flere andre hele plantageområder, bl. a. klitplantager. Dette var omtrent en 80 × forøgelse af forespørgselsantallet om sitkalus i forhold til 1972. Afnålingen blev mange steder overordentlig stærk og omfattede da alle gamle nåle; for mange pryddraner i haver betød det, at de blev fældet af deres skuffede ejere. Også visse andre bladlus udviste stigning, såvel de uskadelige stammebladlus (*Lachnidae*) som også grøn ædelgranlus (*Mindarus abietina*) og dens mere sjældne slægtning *M. obliquus*, der lever på hvidgran, sitka m. fl., var talrigere end normalt.

Nåletrægallelusene lå fortsat omtrent på samme høje niveau som i 1972. Det gælder såvel alm. ædelgranlus (*Dreyfusia nordmanniana*) som de galledannende arter på gran, mens fyrre-stammelusen (*Pineus pini*) syntes noget hyppigere. Ædelgranlusen var som sædvanlig genstand for adskillige bekæmpelsesaktioner.

Bøgeskjoldlusen har vist noget stigende tendens, uden at der åbenbart endnu er tale om alvorlige skader.

Sommerfugle (Lepidoptera)

Fyrrevikleren (*Rhyacionia buoliana*) udviste betydelig opgang fra det allerede ret høje niveau i 1971–72, nemlig godt en fordobling. Skovdistrikterne synes imidlertid, at dømme efter forespørgslernes herkomst ligesom nævnt 1972, ikke i synderlig grad at være besværet af angrebene. Flere skovdistrikter melder i 1973 om angreb af ædelgranvikleren (*Semasia rufimitrana*), som afnåler årsskuddene af ældre ædelgraner i juni. Da afnåling har betydning for pyntegrøntproduktionen, har bekæmpelse fra fly været iværksat på Rathlousdal på ca. 9 ha 30–40-årige *Abies* (*alba* og *nordmanniana*). Det er første gang siden 1954–55, at ædelgranvikleren gør sig bemærket i større stil.

Larven af en anden småsommerfugl, ædelgrannålevikleren (*Epinotia proximana*) har ved nåleudhuling og -sammenspinding især på *Abies nordmanniana* som sidste år været noget generende for pyntegrøntproduktionen i enkelte tilfælde.

Iøvrigt har blandt sommerfuglene naturligtvis især nonneangrebet på tre danske lokaliteter tiltrukket sig opmærksomheden, og det har været genstand for betydelig omtale i pressen. Angrebet og dets bekæmpelse bl. a. med virus og bakterier er udførligt kommenteret i dette tidsskrift i 1973, og det skal blot nævnes her, at der i hvert fald synes at være udsigt til, at det i 1974 vil blive mindre arealer end i 1973, hvor bekæmpelse bliver nødvendig.

Billier (Coleoptera)

Et enkelt større angreb på nåletrækulturer af gråsnuder (*Strophosomus* sp.) er indberettet fra efteråret 1973 i Midtjylland, mange planter blev totalt afnålet. Bortset herfra er i 1973 ingen væsentlige angreb af biller indberettet. Derimod optrådte mariehønselarver som formodede skadedyr i et antal forespørgsler vedr. pryddraner. Dette var en følge af angrebet af sitkabladdlus.

Årevingede (Hymenoptera)

Forespørgselsantallet vedr. fyrreblad-hvepse (*Diprionidae*) blev i 1973 halveret i forhold til 1972 og omfattede ingen store angreb.

Granbladhvepse (*Pristiphora* sp.) formodes i et par tilfælde at have afnålet årsskud på gran, men heller ikke her var der tale om større skader.

Det for 1972 omtalte bladhvepseangreb i Holmegaards Mose af den i Danmark for første gang fundne blå birkebladhveps, *Arge pullata*, er fortsat i 1973 uden tilsyneladende at have voldt uoprettelig skade på birkebevoksningerne.

Pattedyr (Mammalia)

Flere indberetninger omtalte skader af rødmus og/eller egern på pyntegrøntbevoksninger især af *Abies nordmanniana* i vinteren 1972/73. Der er tale om knopudhuling delvis ledsaget af afbidning af den yderste del af skuddene i de øverste grenkranse. Skaden kan blive overordentlig omfattende i økonomisk henseende, idet salgsmulighederne for juletræer og pyntegrønt daler stærkt.

I modsætning til, hvad der gælder markmus, er det nogenlunde let at bekæmpe rødmus med musegiftkorn. Udlægningen skal imidlertid være tæt og desuden utilgængelig for vildt (drænrør). Fasaner tager gerne musegiftkornene (*Crimidin*) og tåler i bedste fald 20 g af dem.

Flagspætter

En hårdt arbejdende flagspætte – formentlig en sortspætte – truede i sommer med at omdanne en sommerhytte i Skærgården syd for Stockholm til Schweizerost, meddeler »Skogeieren« oktober 1973. Familien, som ejer hytten, var bragt til randen af fortvivelse. Spætten havde af en eller anden grund fået en uforklarlig kærlighed til hytten. Den lavede huller i vægge og stolper og fortsatte til trods for, at man søgte at skræmme den bort. Ejeren har oplyst, at der ikke fandtes insekter i træværket. Flagspætter er fredet, men ejeren fik »Naturvårdsverket«s tilladelse til at skyde dette eksemplar, og familien er igen faldet til ro.

P.H.

Statslige indgreb i bøgeskovplejen i Sverige

I Sverige er man fra naturfrednings-side bekymret for bøgeskovenes fortsatte beståen. Ifølge statsskovstaxeringen skulle der findes ialt 60.000 ha, men ifølge en senere opgørelse kun ca. 35.000 ha – hvis man ser bort fra bestande under 5 ha – hvoraf hovedparten findes i Skåne.

En statslig redegørelse foreslog i 1971, at skovejerne skulle tildeles visse stimulansbidrag: 80 % af omkostningerne i forbindelse med foryngelseshugst, jordbearbejdning og udhugning i bøgeskov, men forslaget blev ikke taget op af departementschefen.

I sommer anvendte lensstyrelserne i de 4 sydligste len naturfredningslovens bestemmelser, der gav mulighed for visse indskrænkninger i jordudnyttelsen. I størsteparten af bøgeskovene

måtte man ikke uden lensstyrelsens tilladelse afdrive bøg udover udhugning og udtynding. Hvis man ønskede at renafdrive og plante gran, kunne man i visse tilfælde opnå dispensation. Det er værd at bemærke, at ikke engang hugst i forbindelse med naturlig foryngelse af bøg kunne foretages, men at der skulle indhentes en særlig tilladelse, hvor myndighederne skulle fastsætte antallet af overstandere pr. ha (!). En afslået dispensation for renafdrift og plantning af gran medfører i henhold til gældende lov erstatning til skovejeren.

Skovejerne har naturligvis reageret mod disse indgreb i den frie dispositionsret, men det skulle blive værre.

I november i fjor foreslog Naturvårdsverket en særlig bøgeskovslov, som

skulle gælde *al* bøgeskov og indeholde de samme bestemmelser vedrørende indskrænkning af hugstretten, og desuden *ophævelse af retten til erstatning ved afslået dispensation*. Man havde regnet ud, at hvis man ansøgte om dispensation for 30.000 ha, ville det medføre krav om erstatninger til ca. 100 mill. kr., og så var det sikkert lavt sat; det viser forslagetets indhold: en omfattende *socialisering af bøgeskovene!*

Nu vil flertallet af skovejere, hvis den frie bestemmelsesret ikke indskrænkes, selv uden erstatning bevare et vist areal bøgeskov, selvom den er tabsgivende, og man har beregnet, at det ad frivillig vej skulle være muligt at bevare ca. 25.000 ha i Skåne, selvom de nævnte stimulansbidrag bortfalder. Dette har Skåneskog (skovejeforeningen) fremført, og praktisk taget alle større skovejere har personligt skrevet under på dette.

En tvangslov indebærer, at det offentlige må overtage foryngelsesforanstaltningerne 100 % og ansætte et stort antal nye tjenestemænd.

Nu håber man, at myndighederne tager imod skovejernes generøse tilbud.

G. v. Friesendorff,
Skåneskog.

Juletræ-industrien i USA

I AFZ 1973/48 bringes der et interview med professor M. L. MacCormack fra Universitetet i Burlington Vermont, hvori han oplyser, at produktionen af juletræer i USA påregnes at være 35 mill. stk. årligt, og at der til produktionen af disse medgår 182.000 ha overvejende på dårlige landbrugsjorder.

Juletræarter

De mest efterspurgte juletræer er:

1. *Douglas*, fordi den er let dyrke og reagerer godt på anvendelsen af herbicider, gødskning og beskæring, og at den har en smuk farve og holder nålene godt.

2. *Skovfyr*, da den er let at dyrke og ved beskæring af de friske skud kan få den ønskede form og en tæt benåling.

3. *Balsamgran* (*Abies balsamea*). Den er lidt sværere at dyrke, men reagerer godt på herbicider, gødskning og be-

skæring. Den holder nålene godt og dufter godt. Balsamgran er det traditionelle juletræ.

I dag høstes ca. 50 % af juletræerne fra plantagerne, og man regner med en produktion på 1900–2500 træer pr. ha ved en rotation på 6–14 år.

Foruden de nævnte, der særligt dyrkes i øststaterne, dyrkes også en del piceaarter samt i syden arizona-cypressen. I den nordlige del anvendes weymouthsfyr og i vesten dyrkes – foruden douglas - nobilis, grandis og *Abies magnifica*.

Kulturerne plejes intensivt med sprøjtning, og hvad der er ret ubekendt hos os, med beskæring for derved at forbedre formen og få en tæt benåling.

Afsætning

Afsætningsvejene varierer efter produktionens størrelse, og der findes selskaber med en årlig produktion på 1 mill. træer og ned til småproducenter,

der – som her i landet – sælger træerne til folk, der gerne selv vil hugge dem.

»Choose-and-cut« salg.

Priserne er i US-Dollar 1972

	ab farm	en detail
Abies og douglas	2,5–5,0	4,0–12
Pinus	1,5–3,5	2,5– 8
Picea (udover		
p. pungens)	1,0–3,0	2,0–4

»Choose-and-cut«-priserne er højere for de gode træer.

Organisation

29 lokale foreninger (fra 31 stater) med 3500 medlemmer er sammensluttet i NCTGA – »National Christmas Tree Growers Association« med kontor i Milwaukee, der udgiver *American Christmas Tree Journal* 4 gange om året.

McCormack har også været i Danmark og set på produktion af nordmannsgran og nobilis, og han refererer at have hørt om opnåede priser i 1972 i Niedersachsen på 35–50 DM for 2–2,5 m høje nordmannsgraner.

McCormack afslutter med at sige: Såfremt man ikke sørger for en stadig udvikling og forbedring af produktionen af naturlige juletræer, vil det føre til, at man taber markedet til en stigende anvendelse af kunstige juletræer.

E. Tolstrup.

LAIGAARD TRAKTOR - SPIDSPLOV

har særlig effektive ryddeegenskaber og kan modstå selv de hårdeste påvirkninger

Tekniske data:

Plovens rømbredde 2,00 m
Højde i spids 0,70 m
Største vingehøjde 1,05 m
Vægt 275 kg

Laigaard traktor-spidsplov er fremstillet i solid, helsvejset konstruktion og kan hurtigt, uden brug af værktøj, tilkobles traktorrammen.

Med de vendbare stålskær (120 x 13 mm), der muliggør stor nedslidning, er ploven særdeles økonomisk i drift.

Traktorrammen er iverigt anvendelig til såvel fejmaskine m. fl. og passer til ethvert traktormærke.

Alle sneplowe leveres med parallelløft.

Helsingforsgade 6 . Århus N
Tlf. (06) 16 24 44

N LAIGAARD

Fabrik for vejmaskiner

Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter

1. Beretning

På Fællesudvalgets møde den 20. september 1973 aflagde kontrolløren beretning om virksomheden i 1972/73. Fra beretningen skal her meddeles følgende:

I kontrolåret tegnede det importerede frø sig for 80 % af den samlede frøafgift til Herkomstkontrollen.

Frøafgiften til Herkomstkontrollen er med virkning fra den 1. januar 1973 forhøjet fra 8 % til 10 % efter vedtagelse på Fællesudvalgets møde den 23. august 1972.

Det forventes, at Danmark i løbet af det første halvår af 1974 vil sætte EF-bestemmelserne vedrørende forstligt formeringsmateriale i kraft.

Formentlig vil Danmark også i løbet af året 1974 sætte OECD-besemmelserne vedrørende forstligt formeringsmateriale i kraft.

2. Driftsregnskab for 1972/73

<i>Indtægter:</i>	kr.
Planteskoleafgifter	17.135
Frøafgifter	65.587
Diverse indtægter	970
	<hr/>
	83.692

Udgifter:

Lønninger, honorarer	50.614
Kontorhold	5.035
Rejser, tilsyn	8.068
Kåringsudvalget	6.029
Øvr. administrationsudg. ...	5.796
Driftsoverskud 1972/73 ..	8.150
	<hr/>
	83.692

3. Fortegnelse over de pr. 1. jan. 1974 tilsluttede skovfrøhandlere og planteskoler

Skovfrøhandlere:

Danplanex Planteskoler A/S,
6230 Rødekro. Tlf. (046) 6 29 33.
A. J. Frost,
7080 Børkop. Tlf. (05) 86 62 66.
Hedeselskabets Skovfrøcentral,
Nr. Borup, 8832 Skals. Tlf. (06) 69 42 25.
Klængstuen, Højbjerg,
8840 Rødkærsbro. Tlf. (06) 65 83 22.
Søren Levinsen, Virumgade 25,
2830 Virum. Tlf. (01) 85 18 02.
Anton Nielsen,
Dynæs, 8600 Silkeborg. Tlf. (06) 84 12 21.
Skovrider Chr. Vinther,
9520 Skørping. Tlf. (08) 39 11 38.
Statsskovenes Planteavlsstation,
3050 Humlebæk. Tlf. (03) 19 02 14.

Planteskoler:

Jylland:

Bondes Planteskole,
7300 Jelling. Tlf. (05) 87 11 07.

**stager
lægter
og tømmer
købes**

**nørlund savværk
nørlund hegn**

9510 Arden
Telefon 08 · 65 41 66

**Køb af
savværkstømmer**
Kontant betaling

FAXE LADEPLADS SAVVÆRK

E. Svendsen
4654 Faxe Ladeplads
Tlf. (03) 71 61 73

**Tænk venligt
på Deres
medarbejderes
sikkerhed og
velbefindende
i kulden ...**

Lad installere en REFLEKS OLIEOVN eller REFLEKS OLIEKOMFUR – vi har modeller der passer til enhver skurvogn.

Refleks

Lørup - 5750 Ringe - Tlf. (09) 67 12 68

Bredstenlund Planteskole ved J. Poulsen,
Mølvang, 7300 Jelling. Tlf. (05) 87 14 35.
Buderupholm Skovdistrikts Planteskole,
Mosskovgård,
9520 Skørping. Tlf. (08) 39 10 14.
Danplanex Planteskoler A/S,
6230 Rødekro. Tlf. (046) 6 29 33.
A. J. Frost's Planteskole,
7080 Børkop. Tlf. (05) 86 62 66.
Geisler-Nielsens Planteskole I/S,
8723 Løsning. Tlf. (05) 65 12 11.
Gravens Planteskole I/S,
9700 Brønderslev. Tlf. (08) 82 00 96.
Arne Hansens Planteskole,
Nørup, 7182 Bredsten. Tlf. (05) 88 31 41.
Hedeselskabets Centralplanteskole,
8882 Fårvang. Tlf. (06) 87 15 00.
Hjedsbæk Planteskole, Hjedsbækgård,
9541 Suldrup. Tlf. (08) 37 80 09.
Hulkærhus Planteskole,
8643 Ans By. Tlf. (06) 87 03 33.
Nibe Planteskole,
9240 Nibe. Tlf. (08) 35 11 38.
Rise Planteskole,
6230 Rødekro. Tlf. (046) 6 21 48.
J. Rolskovs Planteskole, Sdr. Vissing,
8740 Brædstrup. Tlf. (05) 75 40 53.
Rye Nørskov Gods' Planteskole,
8680 Ry. Tlf. (06) 89 10 17.
Salling Planteskole,
7881 Jebjerg. Tlf. (07) 57 43 33.
Skjernings Planteskole, Sdr. Ønlev,
6230 Rødekro. Tlf. (04) 66 67 52.
Skrald Skovdistrikts Planteskole,
8543 Hornslet. Tlf. (06) 99 40 78.
Skærbæk Planteskole,
6780 Skærbæk. Tlf. (04) 75 12 50.
Spejlborgs Planteskole v. Axel Hansen,
9700 Brønderslev. Tlf. (08) 82 03 82.
Tjele Skovdistrikts Planteskole,
Bigum, 8800 Viborg. Tlf. (06) 69 00 24
Tolne Skovs Planteskole A/S,
9891 Tolne. Tlf. (08) 93 03 43.
Vejen Planteskole,
6600 Vejen. Tlf. (05) 36 00 99.
Vivild Planteskole,
8370 Hadsten. Tlf. (06) 98 12 67.
Ølgod Planteskole,
6870 Ølgod. Tlf. (05) 24 41 10.
Ålegård Planteskole,
9696 Fjerritslev. Tlf. (08) 21 51 65.

Fyn:

Akkerup Planteskole, Akkerup,
5683 Hårby. Tlf. (09) 73 10 58.
Forstplanteskolen,
5682 Verninge. Tlf. (09) 75 12 88.
Langeskov Planteskole,
5550 Langeskov. Tlf. (09) 38 11 00.

Sjælland:

Egelund Planteskole,
3480 Fredensborg. Tlf. (03) 26 46 56. eller
Statens forstlige Forsøgsvæsen,
2930 Klampenborg. Tlf. (01) 63 01 62.
Hjortsø's Planteskole,
4470 Svebølle. Tlf. (03) 49 30 40.
Paludans Planteskole A/S,
4760 Vordingborg. Tlf. (03) 78 20 09.
Statsskovenes Planteavlstation,
3050 Humlebæk. Tlf. (03) 19 02 14.

E. Holmsgaard / V. Gøhrn.

Vi er købere til bøg og ask samt lidt ege- og
elmekævler.

HVALSØ NY SAVVÆRK OG TØMMERHANDEL A/S

4330 Hvalsø

Tlf. (03) 40 81 36

Bøge-, Ege- og evt. Askekævler købes

A/S KORINTH SAVVÆRK

5783 KORINTH

(09) 65 10 09

AKTIESELSKABET ROLD SKOVS SAVVÆRK

9510 ARDEN

DANSK TØMMER

RÅTRÆINDKØB TELEFON (08) 56 12 66

Produktion:

Dansk tømmer:
brædder og lægter.

Købes:

Nåletræ
til bygningstømmer.

I/S SKÆRBÆK SAVVÆRK

v/Chr. Dahl & Co. . 7400 Herning . Tlf. (07) 12 41 88

Kassetræ af nåletræ købes

ALDERSLYST SAVVÆRK OG
SILKEBORG EMBALLAGEFABRIK

v/brødrene Møballe

8600 Silkeborg - Tlf. (06) 82 01 21

15.000 m³ bøgekævler kl. A-B-C-D

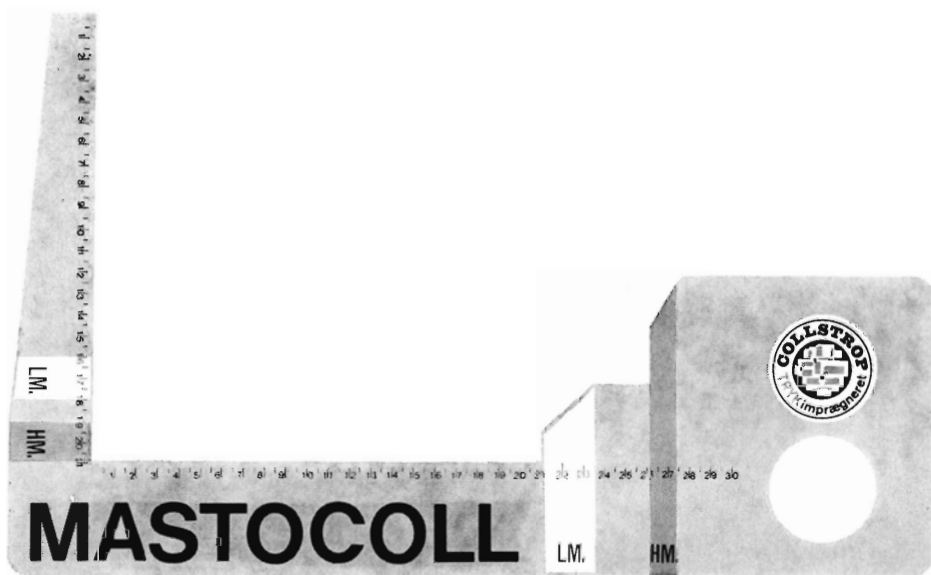
Købes årligt på Sjælland - Lolland-Falster til markedspris.

Kontant betaling.

RYDE SAVVÆRK

Tlf. (03) 88 92 21*

4930 Maribo

Klup i et orange plastmateriale til brug for mastehugster i gran.

Mastocoll

Collstrup – Dansk Træimprægnering A/S har fremstillet en klup specielt beregnet til mastehugster i mellemaldrende granbevoksninger.

Dette måleredskab er blevet til på baggrund af en idé af statskovrider Poul Petersen, Farum Skovdistrikt.

Ideen er helt enkelt den, at den normale klups bevægelige arm er erstattet af nogle sigtemærker LM. og HM. (se billedet), der er anbragt på linealen henholdsvis mellem 21 og 23,5 cm og mellem 26 og 27,5 cm. Når kluppen er anbragt i brysthøjde (1,3 m) på et stående træ, kæntræs den svagt, således at man naturligt kan sigte henover sigtemærkerne med det højre øje.

Ligger stammens sidelinie i intervallet LM., er træet med stor sandsynlighed dimensioneret således, at det kan give en lavspændingsmast, d. v. s. en mast med en topdiameter på bark på 16–18 cm ved længden 7,7 m, 8,2 m, 8,7 m eller 9,2 m.

Tilsvarende, hvis sidelinien ligger i intervallet HM., vil der da kunne udtages en højspændingsmast, der skal have en topdiameter på bark på 19–21 cm ved længden 10,2 m, 11,2 m eller 12,2 m.

Det skal indrømmes, at kluppen har den fejl, at forskellige vækstforhold rundt om i landet bevirker, at der i visse områder og i visse bevoksninger må foretages korrektioner.

Derfor er Mastocollen udformet i et materiale, der muliggør en ny opstregning af sigtelinierne, så de kommer til at passe med de lokale forhold. Dette kan gøres med et skarpt instrument, f. eks. en kniv, et stemmejern el. lign.

Når der foretages en dimensionshugst efter granmaster i en bevoksning, er det ofte praksis, at der i forbindelse med udvisningen af de første træer samtidig hugges nogle prøvetræer, således at man straks kan overbevise sig om, at udvisningen »rammer« rigtigt.

For let og bekvemt at kunne kontrollere masternes topmål i forbindelse med en sådan prøvehugst er der på kluppens faste arm foretaget en centimeterinddeling og en afmærkning af de to topmålsintervaller.

Collstrup håber hermed at have konstrueret et nyt måleredskab, der skulle være nyttigt i brug, og hvis mage ikke er set siden Prütz' dobbeltklup eller Løvingreen's højdemåler.

Det skal tilføjes, at interesserede kan erhverve Mastocollen ved henvendelse til Collstrup – Dansk Træimprægnering A/S, Indkøbsafdelingen i København, tlf. (01) 14 08 48.

mh.

Noter:

Grüne Woche på skovtur

På den årlige fødevareudstilling Grüne Woche i Berlin, der besøges af flere hundredetusind mennesker, havde Landbrugets Afsætningsudvalg bygget den danske stand op omkring en kunstig skov, lavet i et svømmebassin.

Når publikum kom ind på standen, kunne de tage en picnic-kurv og gå på indkøb hos de 19 danske udstillere for derefter at spise de lækre danske nationalretter, bl. a. sild, frikadeller, flæskesteg m. m. i skovbunden.

Der var gjort meget for at fastholde illusionen af skov med fuglefløjt foroven og sus fra træernes kroner.

mh

Cryptomeria

Gartnertidende nr. 3 1974 gør i en artikel opmærksom på *Cryptomeria japonica*'s muligheder som pyntegrønt. Formålet med artiklen er at orientere de grøntforbrugende gartnere om denne vare, da afsætningen trods et temmelig stort udbud er vanskelig.

Grøntet karakteriseres som en mellemting mellem gran og plumosus.

Cryptomeria's fordele er bl. a., at den ikke taber nålene, hverken hensat i vand eller i tørre dekorationer.

Man foreslår, at *Cryptomeria* også anvendes til buketter, f. eks. sammen med ilex eller afskårne blomster, hvorfor dennes anvendelsesmuligheder ikke indskrænkes til den søde juletid.

Man gør opmærksom på, at *Cryptomeria* kan have en rødlig nuance, der ikke medfører, at den taber nålene, men som øger den dekorative effekt.

Den rødlige nuance forsvinder i løbet af nogle dage, hvis grenene sættes i vand i en varm stue, og den friske grønne farve skulle derved komme igen.

Statsskovfoged B. Nielsen, Silkeborg, har lovet at effektuere selv små ordrer, således at så mange af handelens folk som muligt kan blive orienterede om denne fortræffelige træarts egenskaber uden frygt for at brænde inde med store beholdninger.

mh.

Papirmangel i Japan

I Japan hersker der for tiden en stor mangel på papir.

Forlag, trykkerier og varehuse, der alle er storforbrugere, klager deres nød.

Regeringen har besluttet at indlede en sparekampagne.

KVL's årsfest

Foranlediget af, at Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole den 13. og 14. juni fejrer Veterinærskolens 200-års jubilæum, vil højskolens sædvanlige årsfest den 8. marts blive ændret, så dagen markeres på følgende måde:

Tale ved rektor, professor, dr. H. C. Aslyng

Tale ved formanden for De studerendes Råd ved højskolen stud. med. vet. *Randi Stub Petersen*

Uddeling af rejsestipendium

Promovering af doktorer.

Fredag den 8. marts 1974, kl. 10.15 til ca. kl. 11, i auditorium 3-03, Thorvaldsensvej 40 (indkørsel til parkeringsplads: Thorvaldsensvej 50).

Alle interesserede er velkomne.

Nordisk kursus i u-landsskovbrug

I foråret 1974 vil de fire nordiske højere skovbrugsuddannelser for anden gang afholde kursus i u-landsskovbrug.

Deltagerne vil opnå et sådant kendskab til skovene og de forhold og muligheder, som skovbruget har i de forskellige lande, at de er bedre egnede til at arbejde i u-landene inden for den forstlige sektor.

Kursus vil finde sted i dagene den 16.–26. april på Skovbrugsinstituttet i København, og det er åbent primært for skovbrugsstuderende, men også for forskandidater fra Norge, Sverige, Finland og Danmark.

Man vil blive undervist og deltage i gruppearbejde i fag som:

- Skov og skovbrug i U-landene
- Skovbrugets sociale aspekter
- Planlægning af arealanvendelsen
- Tropiske og subtropiske skove og skovtræarter
- Skovdyrkning i troper og subtroper
- Plantage-skovbrug
- Hugst og transport
- Administrative problemer m. v.

Man kan tilmelde sig kurset ved henvendelse til lektor, lic. agro. *Finn Helles*, Skovbrugsinstituttet, Thorvaldsensvej 57, 1871 København V. Tlf. (01) 35 17 88 senest den 15. marts. *mh.*

Skoven som luftforureningsindikator

Holz-Zentralblatt den 4. februar 1974 omtaler kort de muligheder, skoven har for at oplyse om luftforurening, dens tilstedeværelse og sammensætning.

- Skovtræer – og af dem især rødgran og fyr – er meget velegnede som bio-indikatorer for luftforurening, da de
1. – hurtigt viser tydelige tegn på skader (misfarvning af nåle, nåleaffald og tynde kroner),
 2. – før der optræder yderligere skader straks reagerer med nedsat tilvækst (der kan påvises ved undersøgelse af årringsbredden),
 3. – ved akkumulation af skadelige stoffer i bladvævet gør det muligt at påvise den forhåndenværende luftforurening (ved kemisk blad- og nåleanalyse).

Derfor er de hjemlige nåletræer i mange henseender at foretrække fremfor andre bio-indikatorer, f. eks. de i litteraturen hyppigt anbefalede iris, tobak og tomater. De behøver nemlig ikke intensiv pleje og er desuden på grund af deres flerårige assimilationsorganer i stand til både sommer og vinter at

Ændring af reglerne for indberetning af ATP-bidrag

Hidtil har arbejdsgiverne indberettet bidrag til ATP på særlige indbetalingslister hvert kvartal samtidig med indbetalingen af bidragsbeløbet.

Fra og med kalenderåret 1974 ændres disse regler. ATP-bidrag skal *fremtidig kun indberettes én gang årligt*. De særlige *indbetalingslister bortfalder* som hovedregel og *erstattes* af rubrikker på *oplysningssedlen* til skattevæsenet.

Reglerne om indbetaling er uændrede. ATP-bidrag skal fortsat *indbetales* kvartalsvis bagud pr. 1. april, 1. juli, 1. oktober og 1. januar.

Nedenfor redegøres nærmere for de nye regler, der er fastsat i arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 600 af 26. november 1973.

Indberetning på oplysningsseddel

For beskæftigelse i tiden *efter 1. januar 1974* skal ATP-bidrag kun indberettes én gang årligt, nemlig i januar måned for det foregående kalenderår, første gang i januar 1975 for beskæftigelse i 1974. Indberetningen foretages som hovedregel på den *oplysningsseddel* med tilhørende angivelse, som arbejdsgiveren hvert år i januar skal indsende til *ligningsmyndighederne* med oplysning om udbetalt A-indkomst og tilbageholdt A-skat m. v. for hver enkelt lønmodtager.

Pligten til at indberette på denne måde påhviler enhver arbejdsgiver, som på oplysningsseddel skal indberette udbetalt A-indkomst og tilbageholdt A-skat m. v. til lønmodtagere, der er omfattet af loven om Arbejdsmarkedets Til-lægspension.

Udover at indeholde oplysninger til brug for ligningsmyndighederne m. fl., skal oplysningssedlen i særlige rubrikker, der findes *første gang på oplysningssedlen for 1974*, indeholde oplysning om det i årets løb indbetalte *samlede bidrag* til ATP for den enkelte lønmodtager, oprundet til nærmeste hele kronebeløb, samt oplysning om *beskæftigelsesperiode*.

reagere på immission. De akkumulerer selv en meget ubetydelig vedvarende immission i deres flerårige nåle og registrerer endvidere på grund af deres høje kroner luftlag, som ikke når de planter, der vokser i umiddelbar nærhed af jorden.

Skoven virker som beskyttelse

- mod støv og til en vis grad mod alle tåger, hovedsagelig fordi den virker som et direkte filter,
- mod kulilte, overvejende på grund af sin positive indvirkning på luftturbulensen (fortyndelseseffekt) og

Angivelsen til skattemyndighederne skal påføres oplysning om summen af de på de enkelte oplysningssedler anførte bidragsbeløb til ATP.

Oplysningssedlen med tilhørende angivelse *indsendes til ligningsmyndighederne*, hvorfra ATP modtager meddelelse om den stedfundne indberetning.

Når der i forbindelse med *ejerskifte, ophør af virksomhed* m.v. udfyldes og indsendes oplysningsseddel med tilhørende angivelse, indberettes tillige bidrag til ATP for tiden indtil ophøret efter de ovenfor angivne retningslinier.

Indberetning på særlige ATP-lister

For visse beskæftigelsesforhold under tillægspensionsordningen kan indberetning af ATP-bidrag ikke ske ved hjælp af oplysningsseddel. Det gælder f. eks. for huslig medhjælp i privat husholdning og andre tilfælde, hvor lønmodtagerens arbejdsvederlag betragtes som B-indkomst.

For sådanne beskæftigelsesforhold foretages én gang årligt indberetning af det samlede årlige bidrag på særlige indberetningslister, der kun kan rekvireres hos ATP. Listerne indsendes i udfyldt stand til ATP senest den 20. januar, første gang den 20. januar 1975 for beskæftigelse i 1974. Efter forudgående aftale med ATP kan bidrag indberettes på anden måde, f. eks. på magnetbånd.

Også selvstændige erhvervsdrivende, der som tidligere lønmodtagere har fortsat deres medlemskab af ATP, må indberette bidraget for deres eget medlemskab på de nævnte særlige indberetningslister én gang årligt.

Endelig kan ATP i særlige tilfælde kræve, at en arbejdsgiver udfylder og indsender de nævnte indberetningslister for kortere eller længere perioder.

A. T. P.

dernæst under særlige betingelser (f. eks. ved tåge eller inversionslag) også ved sin direkte filterfunktion.

Omfanget af skovens beskyttende effekt hænger sammen med både dens beliggenhed i forhold til emittenten og dens opbygning. Således er skovens filtereffekt og dens positive indvirkning på luftturbulensen mest udpræget, når træerne er højere eller i hvert fald ikke væsentligt lavere end immissionskilden, og når skovopbygningen er uensartet i sin karakter med en ujævn aldersklassedeling. *mh.*

Partner R22 giver bedre beskyttelse ved "bag-slag"

Motorsavens spids går på en gren ...

– saven slår tilbage ...

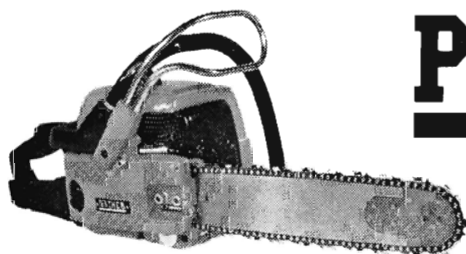

– venstre hånds tryk mod kædebremsebøjlen standser kæden totalt på 0,08 sek.

Enhver der dagligt arbejder med motorsav kender følgerne af et »kick-back« – d.v.s. at savens spids rammer en gren og kastes tilbage. Kastet sker så hurtigt, at man i de fleste tilfælde ikke har nogen mulighed for at undvige den roterende kæde. PARTNERS kædebremse bevirker, at kæden standses totalt inden den slår op mod arm eller ansigt.

Partner R22 har desuden:

som den eneste motorsav på markedet: afvibrerede, opvarmede håndtag ● beskytter for højrehånden ● sikring mod ufrivillig gaspåvirkning ● korrekt placeret stopknop ● smalt sværd med sikkerhedskæde.

PARTNER

- for Deres egen sikkerhed

Forhandlere:

JYLLAND

Per Jørgensen, Thistedvej 100, Nørresundby. Tlf. (08) 17 27 33.
Smedegades Motorværksted, Ringkøbing. Tlf. (07) 32 09 92.
Randers Værktøjsmagasin, Randers. Tlf. (06) 42 17 77.
Motorcentrum, Funder Vestervang 32, Silkeborg. Tlf. (06) 85 13 10.
Horsens Værktøjsmagasin, Hede Nielsensvej 2, Horsens. Tlf. (05) 62 62 11.
Mikkels Auto. Nr. Torv 2, Vejle. Tlf. (05) 82 12 12.
Sædding Plæneklipperservice, Sdr. Riisvej 9, Esbjerg. Tlf. (05) 13 00 84.
Sønderjydsk Partner-Service, Engvej 1, Styrton, Abenrå. Tlf. (04) 62 46 70.

STORKØBENHAVN

J. P. Andersen, Stationsvej 12, Vedbæk. Tlf. (01) 89 11 04.
Lyngby Frøhandel, Jernbanevej 2, Lyngby. Tlf. (01) 87 20 31.
Johs. Fog A/S, Rolighedsvej 19, Lyngby. Tlf. (01) 87 10 01.
Forst & Jagthuset, Gl. Kongevej 119, København V. Tlf. (01) 21 30 30.
Firma H. P. Vangskov, Jagtvej 115, København N. Tlf. (0172) 831.

SJÆLLAND

Mekaniker Kaj Nielsen, Gadevang, Hillerød. Tlf. (03) 26 69 62.
Roskilde værktøjsmagasin, Sdr. Ringvej 24, Roskilde. Tlf. (03) 35 54 75.
Midtsjællands Plæneklipper Service, Læskovvej 53 A, Bjæverskov. Tlf. (03) 67 05 58.
Vepa, Toksværd, Holme Olstrup. Tlf. (03) 76 22 82.
L. Ulrichs Isenkram, Smedegade 2, Slagelse. Tlf. (03) 52 00 01.
Vilh. Rasmussen, Gåbensevej 70, Kraghave, Nykøbing F. Tlf. (03) 85 11 09.

FYN

Hansen & Kiilsholm, Bjerregade 24-26, Odense. Tlf. (09) 11 75 32.

BORNHOLM

Scooter Centralen, Vimmelskiftet 26, Rønne. Tlf. (03) 95 21 76.

CENTRALSAVVÆRKET

4160 Herlufmagle Tlf. (03) 64 22 00*

FORBRUG 1973-74:
CA. 50.000 m³ NÅLETRÆTØMMER

I Finland og Sverige tiltrækkes nu millioner af skovplanter i... **PAPERPOT**

den prisbillige formeringspotte med
de mange dyrkningsmæssige fordele.
Rekvirer brochure med oplysninger om
Paperpot fra eet af nedennævnte firmaer.
Paperpot-systemet (potter og hjælpe-
midler) forhandles af:

A/S L. Dæhnfeldt
A. Hansens Amagerfrø
J. E. Ohlsens Enke
Østergårds Frøavl A/S
R. Wibolts Frøavl & Frøhandel A/S

DENIAGRO A/S

KVALITETSREDSKABER
TIL SKOVBRUGET

CRANAB

SK 2500

De mest solgte skovkraner
i Danmark

- til traktor - eller vognmontering

ROSENBERG & WIBOLTT

Kristinehøj - 3460 Birkerød - Tlf. (01) 81 47 00
Importører af: Cranab, Rottne, Rud og Sepson
Produktion af: RoWi sneslynger

Vi er købere til

Asketræ

i kævler samt snitgavn, ret og rundt, frit for knaster og overgrøninger, ikke under 16 cm. Top og i længder 800-900-1200 og 1400 m/m.
Betaling kontant.

Trævarefabrikken »SKOVHASTRUP«
Hvalsø — Telf. Hvalsø 33

Siden 1896

Hjortsø Planteskole

Svebølle - Telf. 03 - 49 30 20* og 03 - 49 30 40

Skov-, læ- og hækplanter. Forlang prislister. Planteskolen er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Forstplanteskolen, Verninge

Planteskolen er tilsluttet »Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter«

Alle slags skovplanter tilbydes i prima kvalitet

Forlang prislister

Indehaver: Ole van Tol

Tlf. (09) 75 12 88

John Rolsov's Planteskole

Sdr. Vissing pr. 8740 Brædstrup
Telf. (05) 75 40 53

Vi anbefaler os med alle arter
skovplanter i gode provenienser.

Skovplant kulturerne står under
Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Danplanex

PLANTESKOLER A/S

RØDEKRO TELF. 04-66 29 33* DANMARK

Skovfrøet leveres af Statsskovenes Planteavlstation. Planteskolerne og salgskontoret er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter. Vi giver Dem gerne et tilbud på Deres forbrug skriftligt eller ved besøg.

Skovplanter

i bedste provenienser
prima kvaliteter
et righoldigt sortiment
store og små partier.

E. Graven's Planteskole

Hansted, Egebjerg, 8700 Horsens
Tlf. (05) 65 60 46

Læ- og hækplanter samt planter
til vildtremiser m.v.

Hyllinge Savværk A/s

Tlf. (03) 74 40 64

Kristtorn

Unge planter med klump og lærerød. Udvalgt fra hårdføre modertræer med høj bærydelse.

Forlang vor pjece om dyrkning af Kristtorn.

Chr. Pedersens planteskole
Bogense - Tlf. (09) 81 13 60

OREHOVED TRÆ- OG FINÉRINDUSTRI A/S

OREHOVED · 4840 NØRRE ALSLEV · TLF. (03) 84 60 84

I/S Hage og Simony Skovadministration

Pris: Fuld administration 50-80 kr.
pr. ha pr. år.

Rationalisering — Tilbud gives.

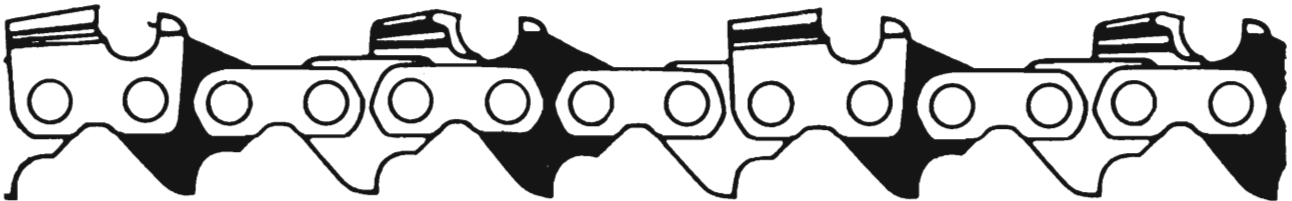
OREMANDSGAARD · 4735 Mern
Skovrider J. Simony (03) 79 61 28
Skovfoged P. Koefoed (03) 71 63 47
Kontor (03) 79 60 09

Oregon Super 70 passer til alle kædesave

Oregon har lavet en ny kæde. En savkæde der gi'r hurtigere, blødere savning. Og den passer til alle kædesave . . .

Oregon Super 70 holder sig skarpere længere - og tåler den hårdeste belastning.

Det er virkelig en kæde, der er pengene værd. Prøv den på din egen sav!

Skovarbejdere over hele verden ved, at de trygt kan stole på Oregons driftssikkerhed. De ved, at man får mere ud af motorsaven med Oregon kædesavsudstyr.

Professionelle skovarbejdere ved også, at en savs udstyr har stor indflydelse på savens skæreevne - og dens levetid.

Det er derfor Oregon dækker 70% af verdensmarkedet med kædesave. Og det er derfor, at 37 førende motorsavsfabriker monterer Oregon som originaludstyr.

Generalagent for Danmark:

**AARHUS MOTOR
COMPAGNI A/S**

HOMELITE AFDELINGEN
SØLYSTGÅRDEN, 8250 EGÅ
TELEFON (06) 22 08 33

Jonsereds motorsav kan gøre et af Danmarks farligste arbejder mere sikkert

Det er tungt og farligt at arbejde i skoven. Indtægten er i reglen bestemmende af, hvor hurtig og effektiv man er. Men jo hurtigere man arbejder jo mere risikofyldt kan det blive.

Jonsereds seneste motorsav kan gøre situationen bedre. Den er lille og let, men alligevel stærk nok for en stor del af dansk skovning.

Den er skånsom, den er sikker. Med bl.a. håndbeskyt-

ter og kædebremse, en effektiv afvibrering samt sigte for sikker og rigtig fældning.

Vi har fire andre modeller i Jonsereds motorsave, så vi kan dække alles ønske med hensyn til motorsav-størrelser.

Tag og prøv en Jonsereds motorsav hos en af nedenstående forhandlere, som også har service og reservedele.

Jonsereds

Børge Pedersen, Jernbanegade 16, 9000 Aalborg, (08) 13 40 29, 13 15 51. Bent K. Petersen, Tørningvej 10, 6500 Vojens (04) 57 72 56. Andreas Petersen, Hollufsgårdsvej 10, 5793 Højby, Fyn, (09) 95 82 60. Arnold Larsen, Flintinge, 4891 Toreby L., (03) 86 91 26. Specialværkstedet, Torvegade 34, 4640 Fakse, (03) 71 34 65. Holger Møller, Frederiksberg, 4180 Sorø, (03) 63 11 51. Sven E. Larsen, Isefjordsvej 4, 4500 Nykøbing S., (03) 41 10 86. ISEKI Jylland A/S, Sønderbrogade 24, 7100 Vejle, (05) 82 58 88. Jørgen Rasmussen, Lundby, 7490 Aulum, (07) 47 23 55. Sven Low, »Bækken«, 3720 Almindingen pr. Åkirkeby, Bornholm, (03) 97 46 43. Nordsjællands Motorsav-service, Roskildevej 163, 3400 Hillerød, (03) 26 51 51.